

ΜΑΣΚΑ

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Η Ε Κ Δ Ο Σ Η Θ Ο Κ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
2021 • 2022

ΤΕΥΧΟΣ 6
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΕΚΔΟΣΗ
ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μαρία Ευσταθίου, Κυριακή Αργυρού, Δημήτρης Πήχας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Κυριακή Αργυρού, Δημήτρης Πήχας

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Δημήτρης Πήχας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΗΛΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Μαρίνα Μαλένη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
grafish design (Κατερίνα Τσεβά)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Δημήτρης Βαπτής

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφείο Πλέτσας | Κάρδαρη

Περιεχόμενα

04 ΟΡΝΤΙΝΟ

07 EDITORIAL

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

08 *Βασιλιάς Ληρ* του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

10 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Τσέζαρις Γκραουζίνις

13 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Βαρνάβας Κυριαζής

16 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Γιώργος Μπλάνας

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Δράσεις 2021-2022: «Nέ@ σε έρημο νησί»

20 *Τέρας* του Ντάνκαν Μακμίλαν

22 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Μαρία Ιόλη Καρολίδου

25 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Βαγγέλης Δασούσης

ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ

26 *Ντα* του Χιου Λέναρντ

28 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Νεκτάριος Θεοδώρου

30 **ΑΘΕΑΤΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ**
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αχιλλέας Αχιλλέως

34 **ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**
Ο ΘΟΚ στη Γενική Συνέλευση του ETC

40 **ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΘΟΚ**
Μαρία Λοϊζίδου και Σωκράτης Σωκράτους
Θεόδουλος Γρηγορίου
Έλενα Κοτσασβήλι και Αλέξης Βαγιανός

44 **ΝΕΟ ΑΙΜΑ**
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αναστασία Ζαντή

45 **ΠΑΛΙΑ ΦΡΟΥΡΑ**
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Μήδεια Χάννα

47 **ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ**

48 **ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ**
Φωτογραφικό αφιέρωμα στον Ποπαλάρο
του Γρηγορίου Ξενοπούλου

52 **ΓΙΑ ΘΕΑΤΕΣ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ**

53 **ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΘΟΚ**

55 **ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2021 • 2022
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΟΚ
ΤΕΥΧΟΣ 6 / ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΜΑΣΚΑ

Όρντινο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Βασιλιάς Ληρ
του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
Σκηνοθεσία: Τσέζαρις Γκραουζίνις
19.11.2021 – 23.1.2022
Παρασκευή-Σάββατο 20:30, Κυριακή 18:00*

* και Τρίτη και Τετάρτη 21.12.2021, 22.12.2021,
28.12.2021 (με ελληνικούς υπέρτιτλους), 29.12.2021

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ 2021-2022: «ΝΕ@ ΣΕ ΕΡΗΜΟ ΝΗΣΙ»

Τέρας
του Ντάνκαν Μακμίλαν
Σκηνοθεσία: Μαρία Ιόλη Καρολίδου
8.10.2021 – 28.11.2021
Τετάρτη, Παρασκευή-Σάββατο 20:30, Κυριακή 18:00

Υπερτιτλισμένες παραστάσεις
Ελληνικά
12.11.2021
Αγγλικά & τουρκικά
19.11.2021

Ανοιχτές συζητήσεις μετά την παράσταση Τέρας
7.11.2021
Ομιλήτρια: Δώρα Παπαγεωργίου, κλινική ψυχολόγος
Ομιλητής: Χρίστος Χαρίτου, εκπαιδευτικός Δημοτικής Εκπαίδευσης, εμπικωτής εφαρμοσμένου θεάτρου
14.11.2021
Διαδικτυακή συζήτηση με τον συγγραφέα Ντάνκαν Μακμίλαν

Κινηματογραφικές προβολές
L'école buissonnière [Το σκασιαρχείο]
Σκηνοθεσία: Jean-Paul Le Chanois
Με ελληνικούς υπότιτλους
4.11.2021, 19:30

Green Boys
Σκηνοθεσία: Ariane Doublet
Με αγγλικούς υπότιτλους
11.11.2021, 19:30
Les mains en l'air [Ψηλά τα χέρια]
Σκηνοθεσία: Romain Goupil
Με ελληνικούς υπότιτλους
18.11.2021, 19:30

Τριήμερο θεατρικό εργαστήριο «Η μάσκα μου κι εγώ – Μια εισαγωγή στο θέατρο-ντοκουμέντο»
Σχεδιασμός-Εμπύκωση: Ελένη Αναστασίου
17.12.2021, 15:00-18:00
18.12.2021, 10:00-13:00
19.12.2021, 10:00-13:00

Φιλοξενούμενη παράσταση
Η ιστορία του Βίκτωρα και της Μαρίας
του Τάσου Αγγελόπουλου
Σκηνοθεσία: Ελένη Αναστασίου
19.12.2021, 18:00

ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ

Ντα
του Χίου Λέναρντ
Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά
15.10.2021 – 17.12.2021
Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή, και σε περιοδεία

Νέα Σκηνή
Κάθε Σάββατο 20:30 και Κυριακή 18:00
μέχρι 12.12.2021,
και Παρασκευή 3.12.2021, 10.12.2021, 20:30

ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΣ

- Αίθουσα Πολλαπλών Εκδηλώσεων Περβολιών, 3.11.2021, 20:00
- Αίθουσα Χρυσογεριώτισσα του Α' Δημοτικού Σχολείου Γερίου, 5.11.2021, 20:00
- Αίθουσα Νέα Σκηνή Δερύνειας «Τάκης Χριστοφίδης», 12.11.2021, 20:00
- Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας Γ. Λυκούργος, 17.11.2021, 20:30
- Αίθουσα Εκδηλώσεων Δημοτικού Μεγάρου Αγίας Νάπας, 19.11.2021, 20:00
- Πατίτσιο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, 27.11.2021 (με αγγλικούς & τουρκικούς υπέρτιτλους), 9.12.2021, 20:30
- Δημοτικό Θέατρο Σωτήρας, 15.12.2021, 20:00
- Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου, 17.12.2021, 20:00

Ο ΘΟΚ ΣΤΟ NICOSIA POP UP FESTIVAL 2021
10.12.2021 – 31.12.2021
Εμπορικό Κέντρο City Plaza

PLAY#5 – PLAY AGAIN!
Σκηνοθετημένες αναγνώσεις νέων θεατρικών έργων
17.12.2021, 18.12.2021, 19.12.2021
Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή

**34ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ**
15.10.2021 – 28.11.2021

5.11.2021 | Πολιτιστικός Όμιλος Ακρωτηρίου
Ο γείτος ο καλός του Γιώργου Κωνσταντίνου
Κοινοτική Αίθουσα Ακρωτηρίου, 19:30

**7.11.2021 | Θεατρική Ομάδα Νέων
ΗΡΑΚΛΗ Παλαιχωρίου**
Μπαμπάδες με ρούμι των Μιχάλη Ρέππα –
Θανάση Παπαθανασίου
Αίθουσα Θεάτρου ΗΡΑΚΛΗ Παλαιχωρίου
ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΑΚΕΙΜ, Παλαιχώρι, 18:30

**11.11.2021 | Θέατρο ΛΕΞΗ –
Καλλιτεχνικό Εργαστήρι Χριστίνας Παυλίδου**
Κορίτσια ημερολογίου του Τιμ Φιρθ
Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη, 20:00

**12.11.2021 | Θεατρική Ομάδα ΑΠΟΛΛΩΝΑ
Λυμπίων**
Αγωνία στον αέρα του Κυριάκου Κυριάκου
Αίθουσα Εκδηλώσεων Σωματείου ΑΠΟΛΛΩΝΑ Λυμπίων,
20:00

**13.11.2021 | Ανοιχτό Σχολείο Δήμου
Αγίου Αθανασίου**
Έτσι είναι (αν έτσι νομίζετε) του Λουίτζι Πιραντέλλο
Θέατρο «Συνεργείο», 20:00

16.11.2021 | Θεατρική Ομάδα «Παρωδία»
Αμαρτίες αρχαίων παιδείουσι τέκνα του Δωρόθεου Δωροθέου
Δημοτικό Θέατρο Λασιών, 20:00

**18.11.2021 | ΦΑΡΟΣ, Ερασιτεχνική
Θεατρική Ομάδα**
Λύση-Στράτα Στρατούλα της Μαρίας Κίτρα
(Βασισμένο στο έργο *Λυσιστράτη* του Αριστοφάνη)
Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, 20:00

**19.11.2021 | Θεατρική Ομάδα Δημοτικού
Πολιτιστικού Ομίλου Αθηνίου**
Έύπηνα Βασίλη του Δημήτρη Ψαθά
Αίθουσα Εκδηλώσεων Γυμνασίου Αθηνίου, 20:00

21.11.2021 | Θεατρικός Όμιλος «Ψευδαίσθηση»
Θεοφάνης ή Γιαννής του Ανδρέα Κουκκίδη
Αίθουσα Εκδηλώσεων Κοινοτικού Συμβουλίου Ψευδά,
20:00

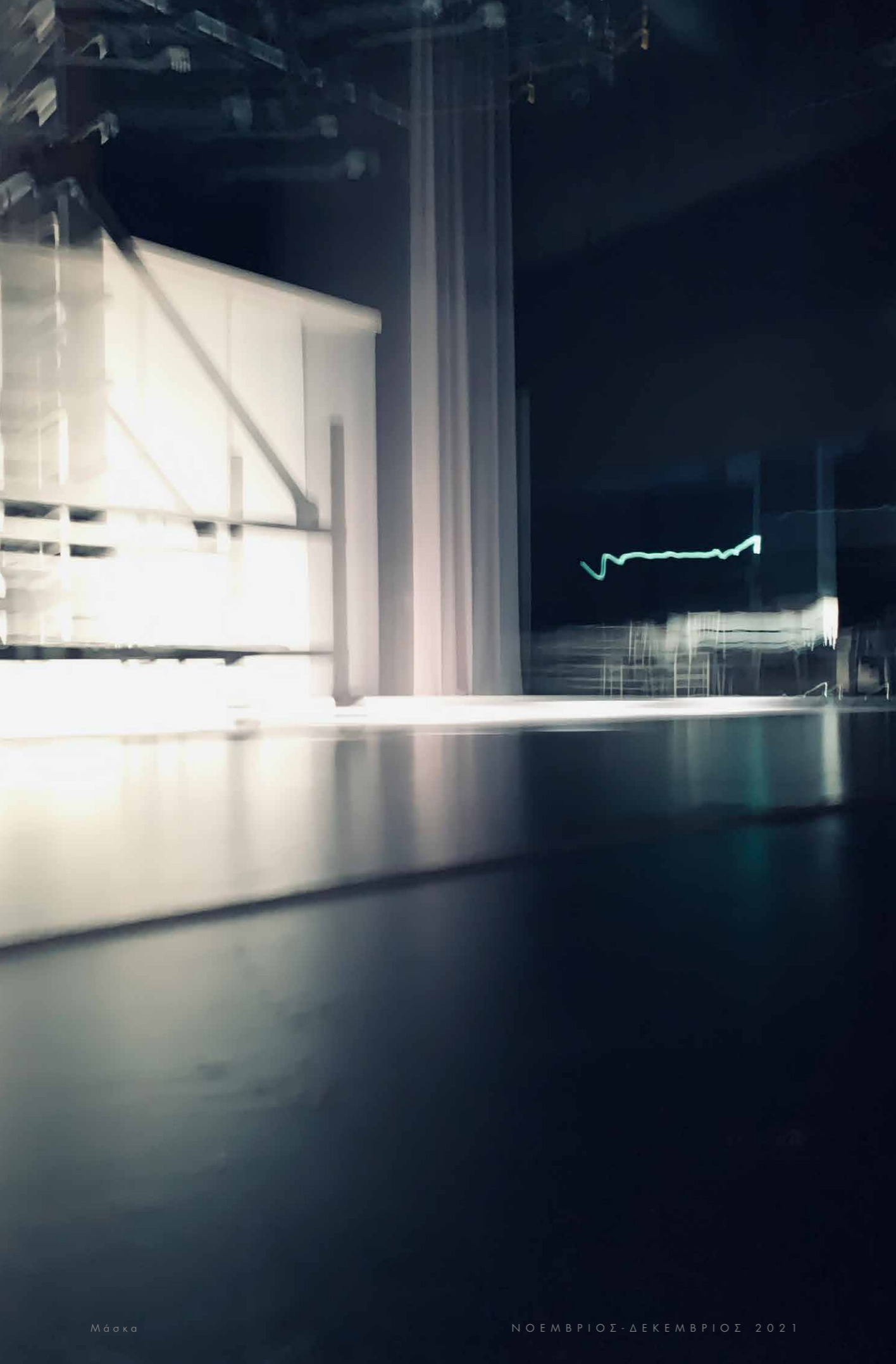
22.11.2021 | Θεατρική Ομάδα Τμήματος Φυλακών
Εταιρεία θαυμάτων του Δημήτρη Ψαθά
Δημοτικό Θέατρο Λασιών, 20:00

24.11.2021 | Θεατρικός Όμιλος Δήμου Δερύνειας
(εκτός συναγωνισμού)
Η μουσική συναντά το θέατρο
Οι πόρτες των μεγάλων (λαϊκό παραμύθι)
Σάντα Ζουμποουλιά του Γιάννη Ξανθούλη
Ο καυκάς της Μαριούς τζιαί τ' Αντωνή
του Γεώργιου Καραγιώργη
Η ψεύτρα του Ζαν Κοκτώ
Κέντρο Ενηλίκων Δήμου Δερύνειας, 20:00

**26.11.2021 | Θεατρικός Όμιλος ΔΙΓΕΝΗΣ
Αγίας Μαρίας Ξυλιάτου**
Η καλαμαρού
Διασκευή του Μάρκου Ιούλιου Δρουσιώτη, με αρχική ιδέα
το κυπριώτικο σκετς *Η συμπεθερά τζιαί η συμπεθερά*
του Ανδρέα Κουκκίδη
Πολιτιστικό Κέντρο Αγίας Μαρίας Ξυλιάτου, 20:00

**28.11.2020 | Θεατρικός Όμιλος Γυμναστικού
Συλλόγου «Κίμων» Ξυλοτύμπου**
Το διπλό παιχνίδι του Ρομπέρ Τομά
Σωματείο «Κίμων» Ξυλοτύμπου, 20:00

**Τελετή απονομής βραβείων, διακρίσεων και
επαίνων – Παρουσίαση των τριών επιλεγμένων
παραστάσεων του 34ου Παγκύπριου Φεστιβάλ
Ερασιτεχνικού Θεάτρου**
14.12.2021 – 16.12.2021
Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή – Αίθουσα Εύνης Γαβριλίδης

Editorial

Με εξωστρέφεια και το βλέμμα στραμμένο στο αύριο

Πριν από μερικές εβδομάδες ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου βρέθηκε, μαζί με άλλους σημαντικούς θεατρικούς φορείς από 25 χώρες, στη συνάντηση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (European Theatre Convention / ETC) που πραγματοποιήθηκε στη Μάλτα και οργανώθηκε από το κρατικό θέατρο της χώρας. Στη συνάντηση αυτή επιβεβαιώθηκε η ζωτική ανάγκη της επικοινωνίας των ανθρώπων του θεάτρου όχι μόνο μέσα στο περιβάλλον της χώρας όπου ζουν και δημιουργούν, αλλά και μέσω συνεργασιών στους κόλπους της Ευρώπης, με την οποία όλοι μοιραζόμαστε, πάνω απ' όλα, μια ανθρωποκεντρική φιλοσοφία και μια κοινή σύλληψη για την κομβική σημασία της τέχνης στη ζωή μας.

Για τον ΘΟΚ, η επιστροφή από το 2019 στο ETC, ένα δίκτυο που συμπεριλαμβάνει φορείς από σχεδόν όλη την Ευρώπη, είναι μια ευκαιρία να διευρύνει το στίγμα του και να παρέμβει δημιουργικά σε ζυμώσεις, δράσεις και συνέργειες που θα εμπεδώσουν την παρουσία του στο διεθνές περιβάλλον και θα προσφέρουν ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τα καλλιτεχνικά ρεύματα που κυριαρχούν αυτή την εποχή στην ευρωπαϊκή σκηνή. Παράλληλα, η ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας αλλά και προβληματισμών για το μέλλον της τέχνης του θεάτρου χτίζει ένα υπόβαθρο που επενδύει όχι μόνο στο άμεσο παρόν, αλλά και σε ένα μεσοπρόθεσμο μέλλον, στο οποίο ο Οργανισμός οφείλει να είναι έτοιμος να ανταποκριθεί έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Η εξωστρέφεια, η τόλμη και η ανοιχτή συνομιλία με τους σύγχρονους δημιουργούς του κόσμου, που έγινε πια τόσο «μικρός» και προσβάσιμος, είναι τα εφόδια που έχουμε για να προχωρήσουμε σε ένα ελπιδοφόρο αύριο.

Σάββας Κυριακίδης
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Η τρικυμία που δέρνεται
μέσα μου έχει σκληρύνει
τη σάρκα μου,
μόνο έναν πόνο μπορεί
να νιώσει: την αχαριστία
των παιδιών μου!

Βασιλιάς Ληρ

του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

Ένα από τα δημοφιλέστερα δημιουργήματα του ελισαβετιανού δραματοουργού, μια ποιητική σύνθεση για τον κατήφορο ενός βασιλιά, ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ, σε σκηνοθεσία του σημαντικού Λιθουανού σκηνοθέτη Τσέζαρις Γκραουζίνις.

Ο *Βασιλιάς Ληρ* εκθέτει το εύρος και το βάθος της ανθρώπινης εμπειρίας μέσα από ένα απλό οικογενειακό σχήμα. Ένας πατέρας αποφασίζει να μοιράσει το βασίλειό του στις τρεις κόρες του, θέτοντας ως μοναδικό προαπαιτούμενο την αγάπη και την αφοσίωσή τους. Προδομένος και τυφλωμένος από την ίδια του τη μεγαλομανία, παραδέρνει ταπεινωμένος, στα όρια της παραφροσύνης, και πασχίζει να λυτρωθεί. Μια τραγωδία για την ερημιά της ανθρώπινης ψυχής, τη φύση της εξουσίας, τις έννοιες της ηθικής και του δικαίου, καθώς και για τον κραταιό ρόλο της αγάπης.

Με όχημα τη νέα μετάφραση του ποιητή Γιώργου Μπλάνα, ο Τσέζαρις Γκραουζίνις προσεγγίζει τη σκληρή ιστορία του Ληρ με ερευνητική διάθεση, προτείνοντας μια σύγχρονη ανασύνθεσή της. Μαζί του μια εξαιρετική ομάδα συντελεστών και ηθοποιών, με τον Βαρνάβα Κυριαζή στον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Μετάφραση
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΛΑΝΑΣ

Σκηνοθεσία
ΤΣΕΖΑΡΙΣ ΓΚΡΑΟΥΖΙΝΙΣ

Σκηνικά
KENNY ΜΑΚΚΕΛΛΑΝ

Κοστούμια
ΡΕΑ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Μουσική
MARTYNAS ΒΙΑΛΟΒΖΕΣΚΙΣ

Κίνηση-Χορογραφία
ΕΛΕΝΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ

Βοηθός σκηνοθέτη
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Παίζουν
ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
ΜΑΡΙΝΑ ΑΡΓΥΡΙΔΟΥ
ΧΑΡΗΣ ΑΤΤΩΝΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΤΤΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΖΑΝΤΗ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΖΑΚΑΣ
ΦΩΤΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΥΠΡΑΙΟΥ
ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΙΝΩΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ

Παραστάσεις

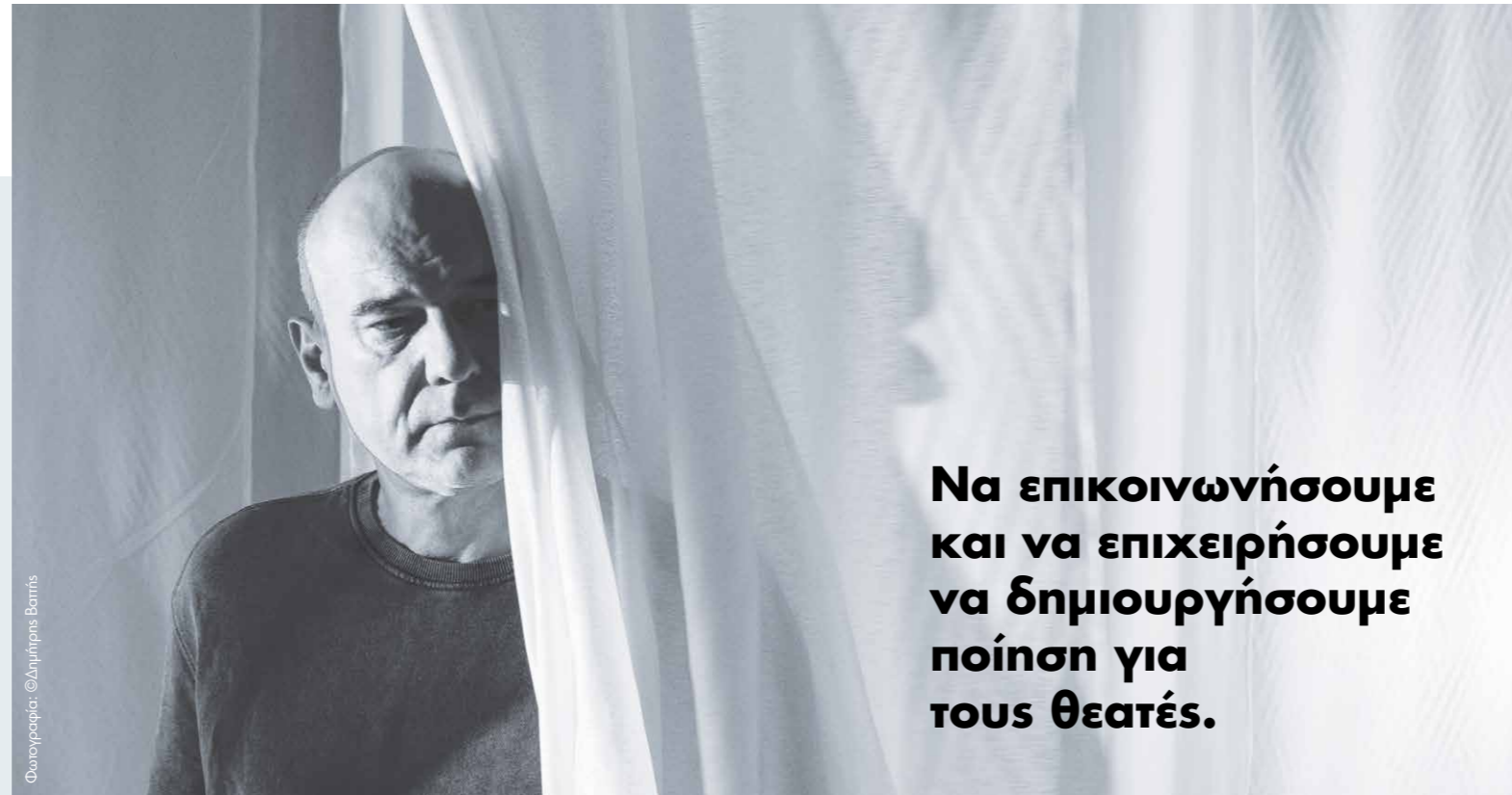
Λευκωσία: Κεντρική Σκηνή – Αίθουσα *Eύns Γαβριλίδης*
Από 19 Νοεμβρίου 2021 και σε περιοδεία

Βασιλιάς Ληρ του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

Ο Άγγλος δραματουργός και ποιητής είναι μακράν ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος θεατρικός συγγραφέας όλων των εποχών. Έγραψε 39 θεατρικά έργα και τουλάχιστον 150 σονέτα. Ο Βασιλιάς Ληρ, μία από τις δημοφιλέστερες τραγωδίες του, συγκαταλέγεται στα αριστουργήματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας για την απaráμιλλη ποιητική του γλώσσα και το εύρος της ανθρώπινης ύπαρξης που αναπαριστά. Το έργο γράφτηκε στο τέλος του 1605 και τυπώθηκε το 1608 (1η έκδοση του έργου, Quarto) με τον τίτλο *The History of King Lear*. Η δεύτερη, ξαναδουλεμένη εκδοχή του (Folio) κυκλοφόρησε το 1623 με τίτλο *The Tragedy of King Lear*. Σύμφωνα με τις πηγές, το έργο ανέβηκε το 1606 από το Θίασο του Βασιλέως (The King's Men) –του οποίου ο Σαίξπηρ ήταν μέλος– τη νύχτα του Αγίου Στεφάνου, στις 26 Δεκεμβρίου, αλλά πρωτοπαρουσιάστηκε πολύ νωρίτερα. Η πλοκή του βασίστηκε σε ένα μείγμα πηγών από τη μυθολογία, τους θρύλους και την Ιστορία της Βρετανίας. Ανάμεσα στις βασικές πηγές έμπνευσής του είναι *Η Ιστορία του Βασιλιά Ληρ*, που περιέχεται σε ένα από τα βιβλία της *Ιστορίας των Βασιλέων της Βρετανίας (Historia Rerum Britanniae)*, γραμμένη τον 12ο αιώνα στα λατινικά από τον Τζέφρι του Μόνμαουθ, ενώ σε ό,τι αφορά τη δεύτερη πλοκή του έργου, την ιστορία του κόμη του Γκλόστερ και των δύο γιων του, πηγή έμπνευσης είναι το μυθιστόρημα του 16ου αιώνα *Arcadia* του Σερ Φίλιπ Σίντνεϊ.

Μια ενδιαφέρουσα ιδιαιτερότητα του έργου είναι η ύπαρξη δύο κεντρικών αφηγηματικών συμβάντων στον πυρήνα του: δύο οικογενειακές ιστορίες οι οποίες, συνυφασμένες μεταξύ τους, ξετυλίγονται παράλληλα. Ο Βασιλιάς Ληρ της Βρετανίας, γερασμένος πια, έχει αποφασίσει να αποσυρθεί από την εξουσία, διαιρώντας το βασίλειό του σε τρία μέρη και παραδίδοντάς το στις τρεις κόρες του, ανάλογα με τις κολακείες που επιθυμεί να ακούσει από την καθεμία για την αγάπη τους προς αυτόν. Ακολουθεί το τελετουργικό, με τις δύο μεγαλύτερες θυγατέρες του, Γκόνεριλ και Ρήγκαν, να του προσφέρουν λόγια-εγκώμια, ενώ η μικρότερη κόρη του, Κορντέλια, αντιστέκεται σε αυτή τη γελοία διαδικασία. Τότε ο Ληρ, εξοργισμένος, καταδικάζει τη συμπεριφορά της Κορντέλια, δίνοντας το μεριδίό της στις δύο αδερφές της –συνεπώς και στους συζύγους τους, δούκα του Όλμπανι και δούκα της Κορνουάλης αντίστοιχα. Αποφασίζει ότι θα μείνει εναλλάξ μαζί τους, διατηρώντας ως συνοδεία του εκατό ιππότες. Μόνο ο δούκας του Κεντ, πιστός του φίλος, τολμά να εκφράσει ρητά τις αντιρρήσεις του για την απόφασή του, με συνέπεια να εξοριστεί από το βασίλειο. Πληροφορούμενος για την αφαίρεση της προίκας της, ο δούκας της Βουργουνδίας αποσύρει την πρότασή του, κι έτσι η Κορντέλια δίνεται στον βασιλιά της Γαλλίας, τον οποίο και παντρεύεται.

Στο μεταξύ ο Έντμουρ, ο νόθος γιος του ευγενούς Γκλόστερ, δρα υπονομευτικά απέναντι στον αδελφό του και νόμιμο γιο,

Φωτογραφία: © Δημήτρης Βασιλάκης

Να επικοινωνήσουμε και να επιχειρήσουμε να δημιουργήσουμε ποίηση για τους θεατές.

Για μία ακόμα φορά με εντυπωσιάζει το πόσο σύγχρονο και συγκινητικό παραμένει αυτό το έργο στις μέρες μας.

τον Έντγκαρ, μεταφέροντας ψεύδη στον πατέρα του, με απώτερο στόχο να κληρονομήσει το μερίδιο του αδελφού του. Ο Έντγκαρ, επικρυμμένος από τον Γκλόστερ, αποδρά από το σπίτι του για να αποφύγει την οργή του και μεταμφιέζεται σε ζητιάνο. Ο Ληρ δεν αργεί να ανακαλύψει τη μοχθηρία των δύο θυγατέρων του, οι οποίες μειώνουν τον αριθμό των ακολούθων του, δείχνοντάς του με αυτό τον τρόπο ότι είναι ανεπιθύμητος. Τότε βρίσκεται εκδιωγμένος στην ύπαιθρο, στο έλεος μιας καταιγίδας, απομονωμένος, εξουθενωμένος ψυχικά και σωματικά, στα όρια της παράνοιας, έχοντας ως μόνη συντροφιά του τον Γελωτοποιό και τον Κεντ, που έχει επιστρέψει κοντά του μεταμφιεσμένος.

Ο Γκλόστερ υποστηρίζει τον Βασιλιά Ληρ, γνωρίζει για την επικείμενη απόβαση των γαλλικών στρατευμάτων και μεθοδεύει την επιστροφή του τελευταίου στο Ντόβερ. Γι' αυτή του την «προδοσία» θα τιμωρηθεί με τον πιο βίαια και αποτρόπαιο τρόπο από τον δούκα της Κορνουάλης. Εκδιώκεται κι αυτός από το ίδιο του το σπίτι, καταλήγοντας τυφλός στο πλευρό του παράφρονα Ληρ.

Οι στρατιωτικές δυνάμεις της Γκόνεριλ και της Ρήγκαν, υπό την ηγεσία του Έντμουρ, κατατροπώνουν τον γαλλικό στρατό. Η Κορντέλια και ο πατέρας της συλλαμβάνονται και φυλακίζονται από τον Έντμουρ – εκείνη απαγχονίζεται στη φυλακή και ο Ληρ, κουβαλώντας στα χέρια του το νεκρό της σώμα, πεθαίνει κι αυτός.

Το τραγικό τέλος του Βασιλιά Ληρ είναι αποτέλεσμα μιας επίπονης διαδικασίας κατάκτησης της αλήθειας, αναγνώρισης της ηθικής και της αξίας της πραγματικής αγάπης.

Σκηνοθετείτε για πρώτη φορά στην Κύπρο, έχοντας στο βιογραφικό σας σημαντικές συνεργασίες στο εξωτερικό, σε ένα ευρύ ρεπερτοριακό πεδίο. Πείτε μας δυο λόγια για την πορεία σας στο θέατρο, ώστε να σας γνωρίσει καλύτερα το κυπριακό κοινό.

Γεννήθηκα στη Λιθουανία, μια χώρα κατεχόμενη από τη Σοβιετική Ένωση εκείνη την εποχή. Όμως χαίρομαι που σπούδασα θέατρο στη Μόσχα, στην καλύτερη, μάλλον, θεατρική ακαδημία του κόσμου. Όταν ξεκίνησα την επαγγελματική μου σταδιοδρομία, η Λιθουανία ήταν πλέον ανεξάρτητη. Τα πρώτα χρόνια ήταν δύσκολα οικονομικά, διότι η χώρα υπέφερε λόγω των δραματικών αλλαγών μετάβασής της από το σοβιετικό στο καπιταλιστικό μοντέλο. Μπορώ να πω ότι εκείνη την εποχή η Λιθουανία εξέλιξε τρία «προϊόντα»: μπάσκετ (έχετε ακουστά, φαντάζομαι, τον Σαμπόνις, τον Μαρτσουλιόνις κ.ά.), συμφωνικές ορχήστρες και... θέατρο. Ήταν της μόδας να προσκαλούνται στα σημαντικότερα θεατρικά φεστιβάλ του κόσμου λιθουανικές παραστάσεις, αλλά και σκηνοθέτες, για να σκηνοθετήσουν και να διδάξουν θέατρο στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης – και όχι μόνο. Οι πιο δημοφιλείς σκηνοθέτες εκείνη την εποχή, ο Νεκρόσιους, ο Τούμινας, ο Κουρσουνόβας και ο υποφαινόμενος, αν και με διαφορετικές αισθητικές αφετηρίες, στα μάτια των θεατών της Δύσης αντιπροσώπευαν το ίδιο θεατρικό φαινόμενο: το λεγόμενο ποιητικό-μεταφορικό-φιλοσοφικό λιθουανικό θέατρο. Έτσι, για μένα ήταν πολύ φυσικό να δραστηριοποιούμαι θεατρικά όχι μόνο στη χώρα μου, αλλά και σε χώρες του εξωτερικού, όταν είχα προτάσεις που με ιντρίγκαραν καλλιτεχνικά.

Μου φαίνεται απίστευτο ότι έχω επισκεφτεί τόσες και τόσο διαφορετικές χώρες, ποτέ όμως με την ιδιότητα του τουρίστα: πήγαινα για να παρουσιάσω τη δουλειά μου ή και να διδάξω. Κάπως έτσι η σκηνοθεσία και η διδασκαλία μετατράπηκαν σε τρόπο ζωής.

Τα τελευταία χρόνια ζω στην Ελλάδα, μιας και εκεί γεννήθηκε και ζει ο γιος μου. Ζω σταθερά εκεί, και πιθανόν κάποιες από τις επιτυχημένες δουλειές μου στην Ελλάδα ήταν ο λόγος που είχα την τιμή να προσκληθώ για να σκηνοθετήσω στη χώρα σας.

Συνέντευξη
Τσέζαρις Γκραουζίνις

Έχουν περάσει δώδεκα χρόνια από την τελευταία φορά που σκηνοθετήσατε τον Βασιλιά Ληρ. Τι έχει μεσολαβήσει όλα αυτά τα χρόνια σε επίπεδο γνώσης και εμπειρίας για να καταλήξετε στον Ληρ που θα μας παρουσιάσετε στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ; Τι καινούργιο ανιχνεύετε τώρα και τι έχετε ανάγκη να αναδείξετε;

Αν και θυμάμαι την παράσταση στην Πολωνία με πολλή συγκίνηση και νοσταλγία, τώρα, ξαναδιαβάζοντας το έργο ύστερα από δώδεκα χρόνια, ανακαλύπτω καινούργια πράγματα. Αυτή τη φορά προσπάθησα να βάλω στην παράσταση περισσότερο Σαίξπηρ και λιγότερο Τσέζαρις. Ο Βασιλιάς Ληρ είναι ίσως το πιο ζοφερό έργο του Σαίξπηρ. Περιέχει πολλή ανησυχία για το πού πάει ο κόσμος, πολύ σκοτάδι... Για μία ακόμα φορά με εντυπωσιάζει το πόσο σύγχρονο και συγκινητικό παραμένει αυτό το έργο στις μέρες μας. Δεν νιώθω καμία ανάγκη να το βοηθήσω, να το «ενισχύσω», για να δείχνει πιο σύγχρονο ή επίκαιρο, παρουσιάζοντας τον Ληρ ως τραπεζίτη, παραδείγματος χάριν, ή ως ιδιοκτήτη πιτσαρίας. Να τον εντάξω, εννοώ, σε ένα επικαιρικό ή κατ'επίφασιν σύγχρονο πλαίσιο. Απ' την άλλη, θέλω να κάνω οικολογική τέχνη. Και αναφέρομαι στην οικολογία της ψυχής. Δεν είμαστε υπεύθυνοι μόνο για την περιβαλλοντική οικολογία. Εμείς οι καλλιτέχνες είμαστε υπεύθυνοι για την οικολογία της ψυχής των ανθρώπων. Γι' αυτό προσπάθησα να αναδείξω το χιούμορ, την τρυφερότητα, την ευγένεια σε αυτό το απελπισμένο έργο.

Τι σας γοητεύει στα μεγάλα κείμενα, από το αρχαίο ελληνικό μέχρι το ελισαβετιανό δράμα; Ποιες αλήθειες μεταφέρουν; Υπάρχει κάποιο κοινό υπόστρωμα, ανεξαρτήτως εποχής;

Συνηθίζω να συνδιαλέγομαι με κλασικά κείμενα. Είναι για μένα πιο ενδιαφέροντα, πιο προκλητικά. Λυπάμαι που το λέω, αλλά πολλές φορές βαριέμαι να βλέπω στο θέατρο έργα της σύγχρονης δραματουργίας, κι ακόμα περισσότερο βαριέμαι να σκηνοθετώ τέτοια έργα. Μάλλον γιατί σε κάθε ερώτηση που θέτουν αυτά τα σύγχρονα δράματα κρύβουν και μια απάντηση. Στην εποχή του διαδικτύου, είναι σύνθηρες φαινόμενο το πλασάρισμα της απάντησης προτού καν προλάβει να διατυπωθεί, να αρθρωθεί μια ερώτηση. Οι μεγάλοι ποιητές του παρελθόντος απευθύνουν μέσα από τα έργα τους ερωτήματα τα οποία προκαλούν τους ανθρώπους του θεάτρου και τους θεατές να χρησιμοποιήσουν την κρίση τους. Δεν με ενδιαφέρει το καινούργιο, το επίκαιρο, το σύγχρονο, αλλά το αιώνιο, το διαχρονικό. Ερευνώντας συγκρούσεις που συγκλονίζουν την ιστορία της ανθρωπότητας διαχρονικά, μόνο τότε, πιστεύω, μπορείς να είσαι και σύγχρονος και επίκαιρος και ζωντανός.

Μιλήστε μας για τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε με τους ηθοποιούς σε αυτή την παραγωγή. Πώς κυλάει η διαδικασία των προβών; Ποιο είναι το πλαίσιο της;

Κάθε φορά που προσέρχομαι σε μια χώρα για να εργαστώ, δεν προσπαθώ να επιβάλλω τον τρόπο με τον οποίο δουλεύω και σκέφτομαι. Μέσα από τη σκηνοθεσία και τη συναναστροφή με τους ηθοποιούς, προσπαθώ κι εγώ να μάθω καινούργια πράγματα, να διευρύνω την οπτική μου. Στις πρόβες μου δεν μιλάω μόνο, αλλά ακούω, αφουγκράζομαι, μαθαίνω κιόλας. Προσπαθώ να μοιραστώ όσο πιο γενναιόδωρα μπορώ την εμπειρία μου και τις τεχνικές που κατέκτησα όλα αυτά τα χρόνια, γιατί πιστεύω ότι, ανεξάρτητα απ' το αν θα καταφέρουμε να κάνουμε μια πετυχημένη ή όχι παράσταση, καλό είναι να μείνει κάτι· ν' αφήσει η δουλειά μας ένα αποτύπωμα, ένα ίχνος στο θέατρο, στους ανθρώπους που εργάστηκαν γι' αυτή την παράσταση, στους θεατές. Απ' την άλλη, αντιμετωπίζω τους ηθοποιούς ως συντρόφους με τους οποίους έχουμε τη δυνατότητα να φιλοσοφήσουμε για τη ζωή κάνοντας θέατρο, να επικοινωνήσουμε και να επιχειρήσουμε να δημιουργήσουμε ποίηση για τους θεατές.

Βασιλιάς Ληρ

Συνέντευξη
Βαρνάβας Κυριαζής

Φωτογραφία: © Μιχάλης Παπαδόπουλος

Ο Σαίξπηρ δεν γράφει την πορεία μιας εξουσίας του ενός, αλλά την τραγική πορεία της ιστορίας του ανθρώπου· όχι μόνο την αποσύνθεση και το τέλος του ενός, αλλά την αποσύνθεση του όλου.

Έχετε αναλάβει να υποδυθείτε τον Βασιλιά Ληρ στο ομώνυμο αριστούργημα του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, το οποίο ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ. Είναι ο συγκεκριμένος ρόλος ένας ρόλος ζωής; Ένα προσωπικό σας στοίχημα;

Ο Βασιλιάς Ληρ αποτελεί, αναπόφευκτα, έναν πανέμορφο φωτεινό σταθμό στην καριέρα εκείνου του ηθοποιού που θα του δοθεί η ευκαιρία να ερμηνεύσει αυτό τον πολυσύνθετο χαρακτήρα. Υπό αυτή την έννοια, ναι, θεωρώ, αφενός, πως είναι ένας ρόλος ζωής, άμα αναλογιστούμε τον αριθμό των ηθοποιών που έχουν ερμηνεύσει αυτό το ρόλο, και, αφετέρου, αποτελεί ένα προσωπικό στοίχημα, όχι ματαιόδοξων επιβεβαιώσεων, αλλά κατάκτησης των απαιτήσεων του ρόλου, που δεν επιτρέπουν κανέναν εφψυχασμό, καμιά δεοντολογία ξαναπερπατημένου εδάφους. Εδώ δεν έχεις έδαφος. Πρέπει εσύ να το περπάτημα είναι δύσκολο, επίπονο, με αξιώσεις άνευ ορίων, μα πάνω απ' όλα απόλυτα στοχαστικό. Ο Σαίξπηρ δεν γράφει την πορεία μιας εξουσίας του ενός, αλλά την τραγική πορεία της ιστορίας του ανθρώπου· όχι μόνο την αποσύνθεση και το τέλος του ενός, αλλά την αποσύνθεση του όλου. Δεν είναι τυχαίο που στο τέλος του έργου πεθαίνουν όλοι εκτός από δύο που έχουν δικαίωμα στα «δίκαια ουράνια».

Γιατί ο Ληρ κατακρίνει τη στάση της μικρότερης κόρης του, ενώ, αντιθέτως, επιβραβεύει τις άλλες δύο κόρες του; Τι τον εμποδίζει να δει καθαρά και τι μας λέει αυτό το γεγονός για την ψυχοσύνθεσή του αλλά και τον πρότερο βίο του;

Αυτό αποτελεί και το πιο δύσκολο ερώτημα, η απάντηση του οποίου είναι, ίσως, και το βασικότερο κλειδί για την ερμηνεία του ρόλου. Πώς ένας βασιλιάς αποφασίζει να αποποιηθεί τα πάντα –«τώρα που πετάω από πάνω μου κάθε εξουσία, κρατική μέριμνα και ιδιοκτησία»– και να παραδώσει το βασίλειό του στις τρεις κόρες του με μοναδική αξίωση το ποια από τις τρεις τον «αγαπά» περισσότερο; Στη διαδικασία της μοιρασιάς, αποκληρώνει τη μικρή του κόρη, η οποία κρατά μια καθαρή και ενάρετη στάση, και επιβραβεύει τις άλλες δύο, παρά τις δόλιες προθέσεις τους.

Μήπως ο Βασιλιάς Ληρ είναι ηλίθιος; Μήπως από φιλαυτία το αυταρχικό μυαλό του τον σπρώχνει σε αυτή την πράξη; Μήπως θέλει όντως να απελευθερωθεί από τα βάρη και να οδεύσει προς το τέλος του;

Σίγουρα ο Ληρ δεν είναι ηλίθιος· και σίγουρα οι προθέσεις του δεν είναι και τόσο αγαθές. Τρεις φράσεις του στην επίμαχη σκηνή της μοιρασιάς απαντούν, νομίζω, σε αυτό το κρίσιμο ερώτημα.

α. Απευθυνόμενος στην Κορντέλια: «Και τώρα εσύ, χαρά μου· η τελευταία που ήρθες στη ζωή μου [...] τι έχεις να μας πεις για να κερδίσεις μερίδιο μεγαλύτερο απ' τις αδερφές σου;»

β. «Την αγάπησα πολύ και είχα την ελπίδα πως θα χαρώ τα γηρατειά μου στην τρυφερή αγκαλιά της».

γ. Μιλώντας για το στέμμα, το οποίο έχει ήδη απονεμίσει εξ ημισείας στους δύο δούκες, συζύγους των άλλων δύο θυγατέρων του: «[...] που το κρατούσα για κάποια [την Κορντέλια] που κάποτε ήταν κόρη μου».

Είναι ολοφάνερο πως ο Ληρ αγαπά περισσότερο τη μικρή του κόρη και σκοπεύει να της δώσει πιο μεγάλο μερίδιο, το οποίο δεν είναι άλλο από το ίδιο το στέμμα. Προσδοκούσε ότι η Κορντέλια θα του έλεγε πως θα μείνει ανύπαντρη, για να μη μοιραστεί η αγάπη της ανάμεσα στον πατέρα της και στον σύζυγό της, κι έτσι να μπορέσει να χαρεί τα γηρατειά του στην αγκαλιά της. Με αυτό τον τρόπο ο Ληρ θα πετύχαινε αυτό που τόσο επιθυμούσε: να έχει κοντά του τη μικρή του κόρη, την οποία λατρεύει, και ταυτόχρονα να βρίσκεται κοντά στο στέμμα για μια ενδεχόμενη εποπτεία της εξουσίας. Το σχέδιο, όμως, ναυαγεί. Και από εκείνο το σημείο ξεκινά και η πορεία του προς την πτώση, μέσα από τις περιπέτειες ενός κόσμου που δεν γνώριζε όσο ήταν βασιλιάς.

Βασιλιάς Ληρ

Συνέντευξη
Βαρνάβας Κυριαζής

«Θα μου πει κανείς ποιος είμαι;» αναρωτιέται σε κάποιο σημείο ο Ληρ, για να λάβει την κοφτή, αφοπλιστική απάντηση του Γελωτοποιού: «Η σκιά του Ληρ». Πώς ένας άλλοτε πανίσχυρος άντρας, ένας βασιλιάς, καταλήγει απομονωμένος, σκιά του εαυτού του;

Ως ένα βαθμό, η διαπίστωση του Γελωτοποιού είναι σωστή. Ναι, ο άλλοτε πανίσχυρος άντρας καταλήγει σκιά του εαυτού του. Σκιά, όμως, του παλιού εαυτού του, δηλαδή του βασιλιά. Ναι, αναρωτιέται ποιος είναι –τώρα που δεν είναι βασιλιάς– μέσα σε έναν κόσμο που δεν γνωρίζει, μέσα σε αυτό το «απέραντο θέατρο των Γελωτοποιών» που κλαίγοντας ερχόμενοι στον κόσμο συναντούμε.

Έστω κι έτσι, μέσα από επώδυνες ματαιώσεις εξαιτίας των παρορμητικών του επιλογών, εκμεταλλεύεται αυτή τη δεύτερη ευκαιρία που του χαρίζεται για να αναστοχαστεί, να αναθεωρήσει και να κάνει την αυτοκριτική του; Πού καταλήγει, εντέλει, αυτό το περιπετειώδες ταξίδι;

Το επώδυνο ταξίδι του, που δεν είναι άλλο παρά ένα ταξίδι προς τη φωτεινή ανθρώπινη γνώση, θα τον κάνει να ανανήψει και θα του προσφέρει τον ώριμο καρπό ενός πνευματικού δέντρου που οι ρίζες του τρέφονται με αυτό που θα 'πρεπε να είναι η ανθρωπότητα και όχι με αυτό που είναι. Και εδώ δοξάζουμε τον Σαίξπηρ, που μας παρέδωσε ένα αριστούργημα όπου τα προσωποποιημένα πάθη, περασμένα μέσα από το φίλτρο του, η τέχνη του λόγου και η τέχνη της σκηνής φτάνουν στην κορύφωση της τραγικής δημιουργίας. Μια απάντηση στη βαρβαρότητα. Ένα καύχημα του πολιτισμού μας.

Στο τέλος του έργου, απευθυνόμενος στη μικρή του κόρη, ο Ληρ θα μας πει: «[...] και θα γελάμε με τα γελοία καμώματα των ηγετών μας· [...] θα ερευνάμε το μυστήριο των πραγμάτων· κατάσκοποι του Θεού [...]». Και θα επιζηήσουμε στη φυλακή μας, όσο οι παλιόριες της εξουσίας θα τρέχουν πίσω απ' το φεγγάρι».

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Οφείλουμε όλοι, άνθρωποι του θεάτρου και πολιτεία, μακριά από προσωπικές μεμψιμοιρίες, να διαφυλάξουμε την παρουσία του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, την ακεραιότητά του, την προσφορά του, και να στοχεύσουμε στη διεύρυνσή του. Αποτελεί επιβαλλόμενο χρέος και παρακαταθήκη των παρουσιών και των μελλοντικών γενεών να επιβιώσει αυτός ο Οργανισμός με ένδοξο τρόπο και τα επόμενα πολλά πολλά χρόνια. Είναι το κρατικό μας θέατρο και απαιτείται σεβασμός προς αυτό!

Φωτογραφία: ©Μιχάλης Αναστασίου

**Όταν μεταφράζεις,
μεταφράζεις έναν κόσμο –
τον σέρνεις στον δικό σου.
Οι λέξεις είναι οδοδείκτες!**

Βασιλιάς Ληρ

Συνέντευξη
Γιώργος Μπλάνας

Βραβευμένος μεταφραστής, ποιητής, ένας εργάτης των λέξεων που έχει καταπιαστεί με λογοτεχνικά κείμενα που καλύπτουν ένα εντυπωσιακά μεγάλο εύρος: από την αρχαία ελληνική γραμματεία και το ελισαβετιανό δράμα ως τη σύγχρονη ποίηση και πεζογραφία. Το επιλέξατε ή σας επέλεξε το συγκεκριμένο επάγγελμα;

Κι επίσης: Πώς η ποιητική σας σκευή συνδράμει το έργο της μετάφρασης;

Η μετάφραση υπήρξε το δικό μου σχολείο στην ποιητική γραφή. Έμαθα να γράφω ποίηση κυρίως μεταφράζοντας. Συνεπώς, δεν είναι ακριβώς ένα επάγγελμα που το επέλεξα. Είναι μια δραστηριότητα άρρηκτα δεμένη με την προσωπική γραφή μου. Συμβαίνει απλώς να αμείβομαι για κάποιες από τις μεταφράσεις μου, όταν άλλοι δημιουργοί κρίνουν πως είναι αξιόλογες ή ταιριάζουν με αυτό που θέλουν να δημιουργήσουν. Δεν θέλω να μεταφράζω έργα τέχνης τα οποία δεν μπορούν να με δεχτούν ως ποιητή ή έργα που δεν θεωρώ πως μου μαθαίνουν κάτι για τη γραφή. Παρεμπιπτόντως, η μετάφραση ιστοριών της Άγκαθα Κρίστι (το λέω επειδή έχω μεταφράσει) μπορεί να μάθει σε έναν ποιητή πολλά για την τέχνη του.

Ποια είναι τα συμπεράσματα στα οποία έχετε καταλήξει σιωπηρά, ως μεταφραστής και ως αναγνώστης, σε ό,τι αφορά την τραγωδία του Βασιλιά Ληρ; Ποιες μεγάλες, διαχρονικές και σχεδόν αυτονόητες αλήθειες σας αποκάλυψαν ή σας υπενθύμισαν;

Τα συμπεράσματά μου όλα είναι αποτυπωμένα στη μετάφραση του έργου. Στην πραγματικότητα, κάθε μετάφραση είναι παιδί των συμπερασμάτων της ανάγνωσης του έργου. Για να μην παρεξηγηθώ, λέω πως κάθε μετάφραση είναι μια ερμηνεία. Δεν γίνεται αλλιώς. Όταν ένα έργο έχει γραφτεί σε μια ξένη προς τη μητρική γλώσσα του μεταφραστή, είναι κολλημένο σαν ψηφίδα σε μια τεράστια τοιογραφία, που είναι η εθνική του γλώσσα, είναι μια γωνιά ενός κόσμου. Αν θέλει κανείς να το μεταφέρει στην τοιογραφία που είναι η δική του γλώσσα, πρέπει να το ερμηνεύσει, να προσανατολιστεί στο περιβάλλον του και μέσα του. Όταν μεταφράζεις, μεταφράζεις έναν κόσμο – τον σέρνεις στον δικό σου. Οι λέξεις είναι οδοδείκτες!

Λοιπόν, τα συμπεράσματα που έβγαλα από την *Τραγωδία του Βασιλιά Ληρ* μπορώ να τα συμπυκνώσω σε ένα κεντρικό συμπέρασμα: Οι άνθρωποι επιβιώνουν ή αφανίζονται ανταλλάσσοντας ψεύδη τα οποία προσπαθούν να παρουσιάσουν –ακόμα και στον εαυτό τους– σαν αλήθειες. Κι αυτό είναι η μόνη αλήθεια. Το ψεύδος είναι η αλήθεια των ανθρώπων. Η παραπλάνηση είναι ο τρόπος με τον οποίο υπάρχουν. Είναι ανώτερα θηλαστικά που υποχρεούνται να ζήσουν σαν άνθρωποι.

Μπορείτε να απομονώσετε μια φράση ή μια πρόταση όπου συμπυκνώνεται, κατά την άποψή σας, η ουσία του έργου ή που, έστω, ξεχωρίζει για το ποιητικό και αισθητικό της κάλλος;

«Όταν γεννιόμαστε, κλαίμε, γιατί ερχόμαστε σ' αυτό το απέραντο θέατρο των Γελωτοποιών», λέει ο Ληρ, έχοντας τάχα τρελαθεί. Και το λέει λίγο αφού ο Έντγκαρ έχει χαρακτηρίσει την ανθρώπινη κατάσταση ως λογική που προκύπτει από την τρέλα και παραλογισμό που προκύπτει από τη σοφία! Αυτή είναι η ουσία του έργου. Κωμικά παιχνίδια εξουσίας που καταβαρθώνουν ένα ον μασκαρισμένο σε άνθρωπο. Το τραγικό σε αυτή την κωμωδία είναι πως πίσω από την ανθρώπινη μάσκα βρίσκεται το ανθρώπινο πρόσωπο! Ένας παραλογισμός! Και είναι παραλογισμός «φυσικός», αφού ο άνθρωπος κλαίει όταν θα έπρεπε να γελάσει.

Μοιραστείτε με τους αναγνώστες μας μια μεταφραστική σπασοκεφαλιά που σας απασχόλησε ενόσω μεταφράζατε τον Βασιλιά Ληρ, αλλά και τη λύση που προκρίνατε.

Στην αγγλική γλώσσα η λέξη *fool* καλύπτει τυπικά μια σημασιολογική περιοχή με κέντρο τον ανόητο, το άτομο που στερείται κρίσης, δεν σκέφτεται ούτε συμπεριφέρεται λογικά, δεν έχει συναίσθηση της πραγματικότητας, παραβιάζει τους κοινωνικούς κανόνες, είναι για λύπηση. *Fool* σημαίνει και «γελωτοποιός», ένα άτομο που διασκέδαζε τις βασιλικές αυλές με εξωφρενικές πράξεις και λόγια. Παραδοσιακά, ο γελωτοποιός, αυτός που είναι ή συμπεριφέρεται σαν ανόητος, έχει συνδεθεί με την αλήθεια. «Από μικρό κι από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια», λέμε στην Ελλάδα.

Στην *Τραγωδία του Βασιλιά Ληρ* ο Γελωτοποιός είναι ένα από τα πρόσωπα του έργου. Πέρα από τη χρήση της λέξης *Fool*, όμως, για να προσδιοριστεί το συγκεκριμένο πρόσωπο, η λέξη χρησιμοποιείται από τον Σαίξπηρ σε πολλά καθοριστικά σημεία του έργου για να προσδιορίσει σκέψεις και πράξεις των άλλων προσώπων. Η σπασοκεφαλιά εδώ είναι πώς θα μεταφραστεί η λέξη κάθε φορά. Αυτό είναι ζήτημα ερμηνείας. Τι λέει ο Γελωτοποιός όταν λέει μέσα στην άγρια νύχτα, όπου περιπλανιέται ο διωγμένος από την κόρη του Ληρ, "This cold night will turn us all to fools and madmen"; Λέει «Αυτή η κρύα νύχτα θα μας κάνει όλους ανόητους και παράφρονες» (ο πλεονασμός χάριν ποιητικού λόγου) ή λέει «Αυτή η κρύα νύχτα θα μας κάνει όλους γελωτοποιούς»; Στην πρώτη περίπτωση ο Γελωτοποιός είναι ένα ανόητο πλάσμα. Στη δεύτερη περίπτωση είναι ένας άνθρωπος που παίζει με τις λέξεις για να αποκαλύψει μιαν αλήθεια. Τέτοια προβλήματα με τη μετάφραση του *fool* είναι σπαρμένα σε όλο το έργο. Ο τρόπος με τον οποίο μετέφρασα κάθε φορά τη λέξη ακολουθούσε την πεποίθησή μου πως ο Σαίξπηρ παρουσιάζει τον Γελωτοποιό ως τον μόνο κάτοχο της αλήθειας.

Βασιλιάς Ληρ

Συνέντευξη
Γιώργος Μπλάνας

Δώστε μας μια γεύση από την «κουζίνα» του μεταφραστή. Τι περιλαμβάνει η ρουτίνα σας; Πώς προετοιμάζεστε; Πού προτιμάτε να εργάζεστε, ποιες ώρες και τι συνοδεύει την εργασία σας;

Όταν έχω ν' αντιμετωπίσω την πρόκληση μιας μετάφρασης, δεν με χωράει ο τόπος. Κάθομαι σ' αναμμένα κάρβουνα. Αρχίζω να διαβάζω, ν' ακούω μουσική, να περιεργάζομαι πίνακες και γλυπτά της εποχής του συγγραφέα (αν δεν είναι σύγχρονός μου). Ξαφνικά νιώθω πως αρχίζω να αποκόπτομαι από τον κόσμο όπου ζω. Τότε πρέπει να βγω από το σπίτι, να γυρίσω τουλάχιστον στην περιοχή όπου κατοικώ, να παρατηρήσω τους ανθρώπους, να στήσω αυτί στις κουβέντες τους. Προσπαθώ να εντοπίσω ενδεχομένως κάποια στοιχεία του κόσμου του συγγραφέα στον σημερινό κόσμο. Επιστρέφω στο σπίτι. Αρχίζω να δουλεύω το κείμενο. Στο γραφείο μου και παντού. Γράφοντας, αλλά και δουλεύοντας στη σκέψη. Η αλήθεια είναι πως έχω την ικανότητα να συγκρατώ στο μυαλό μου αρκετό κείμενο. Ξανά σ' αναμμένα κάρβουνα. Βγαίνω, πηγαίνω στους πρόποδες του Φιλοπάππου: όμορφος χώρος, όλο απομεινάρια αρχαία και δέντρα και θάμνους και πέτρα και βράχια απείραχτα από χέρι «οργανωτικό». Ζουν τη ζωή τους όπως θέλουν. Περπατώ και «συνομιλώ» με τον συγγραφέα. Πίσω πάλι και πάλι δούλεμα του κειμένου. Δεν έχω πρόγραμμα. Σιγά σιγά προχωρώ και ξαφνικά βρίσκομαι με τη μετάφραση έτοιμη.

«Όταν γεννιόμαστε, κλαίμε, γιατί ερχόμαστε σ' αυτό το απέραντο θέατρο των Γελωτοποιών», λέει ο Ληρ.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι να τα κάνει 500! Και λίγα είναι, αν σκεφτεί κανείς πως την ιστορική παρουσία της Κύπρου τη γνωρίζουμε εδώ και 5.000 χρόνια.

Πρέπει να υπάρχει
κάποια ελπίδα γι' αυτόν.
Είναι παιδί, δεν είναι;

Τέρας

του Ντάνκαν Μακμίλαν

Το Θέατρο Αποθήκες παρουσιάζει στο κυπριακό κοινό τον Ντάνκαν Μακμίλαν, έναν συγγραφέα με δυναμική παρουσία στον βρετανικό χώρο. Το *Τέρας* συνιστά ένα απολύτως καίριο σχόλιο για την ανατροφή και την ευθύνη που έχει τόσο ο γονιός απέναντι στο παιδί, όσο και οι φορείς της εκπαίδευσης με τους μηχανισμούς τους.

Ένας καθηγητής, ο Τομ, χωρίς ιδιαίτερη διδακτική εμπειρία, αναλαμβάνει τη διαπαιδαγώγηση του Ντάριλ, ενός δεκατετράχρονου μαθητή με παραβατική και βίαιη συμπεριφορά, αναθρεμμένου σε ένα προβληματικό οικογενειακό περιβάλλον. Η αλληλεπίδρασή τους κλονίζει τις βεβαιότητες του καθηγητή και δοκιμάζει τις αντοχές του. Μπροστά στον ασυγκράτητο και χειμαρρώδη Ντάριλ, οι παιδαγωγικές αρχές του Τομ μοιάζουν να καταρρέουν, αποδεικνύονται ελλιπείς και αναποτελεσματικές, γεγονός που προκαλεί, αναπόφευκτα, κλυδωνισμούς και στην προσωπική του ζωή.

Η σκηνοθέτις Μαρία Ιόλη Καρολίδου και οι συνεργάτες της, κινούμενοι στο πλαίσιο του ρεαλισμού, δεισιδύουν στην αλήθεια του έργου, στα στάδια των σχέσεων και στις οριακές στιγμές των ηρώων, για να δώσουν μορφή και περιεχόμενο στα κρίσιμα ερωτήματα που αναδύονται.

Μετάφραση-Σκηνοθεσία
ΜΑΡΙΑ ΙΟΛΗ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

Δραματουργία
ΕΛΕΝΗ ΜΟΛΕΣΚΗ

Σκηνικά-Κοστούμια
ΕΛΕΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Μουσική-Σχεδιασμός ηχοτοπίου
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Κίνηση
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΟΦΗ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ

Παίζουν
ΕΙΡΗΝΗ ΑΝΔΡΕΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΔΑΟΥΣΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΥΛΗΣ
ΜΗΔΕΙΑ ΧΑΝΝΑ

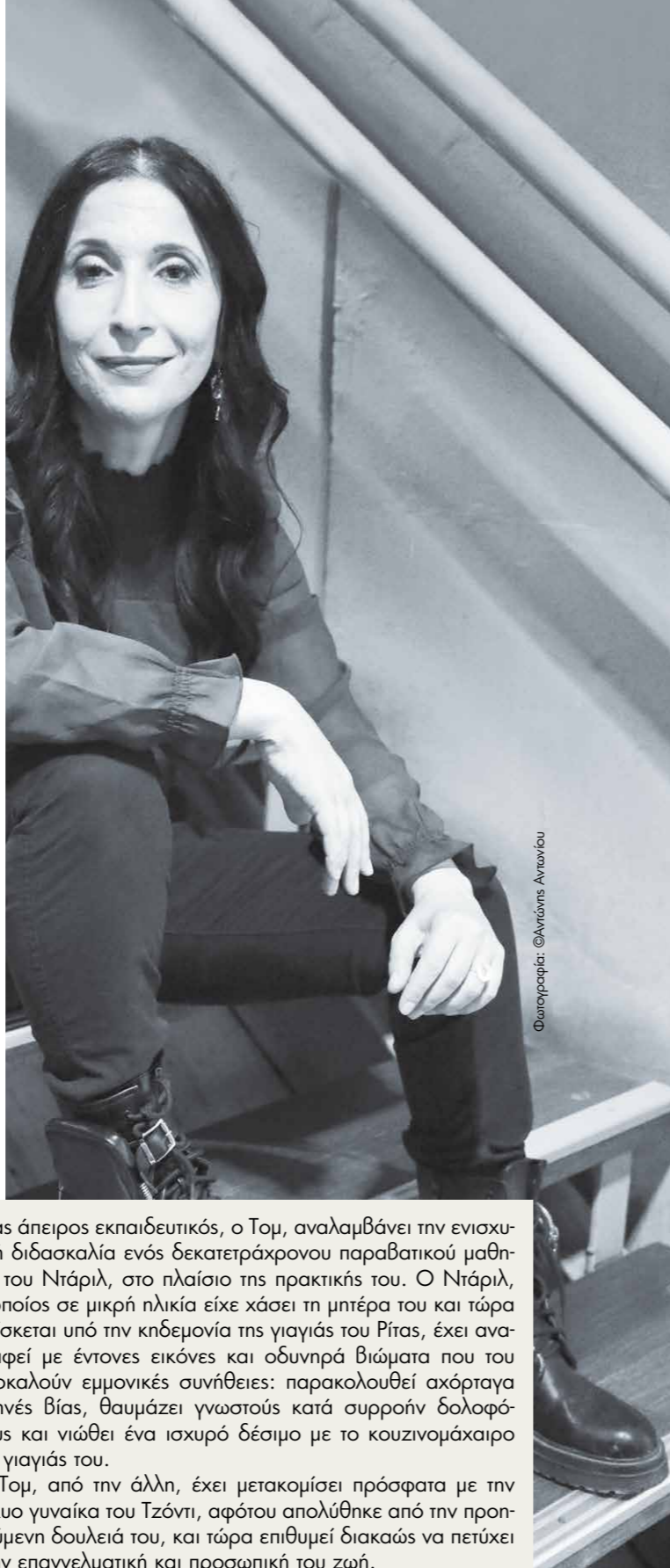
Παραστάσεις

Λευκωσία: Θέατρο Αποθήκες
Από 8 Οκτωβρίου 2021

Η παράσταση συνοδεύεται
από εκπαιδευτικό οδηγό και έκθεση.

Η βία στο έργο εκδηλώνεται κυρίως με τη μορφή της στέρσης και της απουσίας. Απουσίας και στέρσης κυριολεκτικής, αλλά και απουσίας στήριξης, ενίσχυσης, επικοινωνίας.

Φωτογραφία: ©Αντώνης Αντωνίου

Τέρας του Ντάνκαν Μακμίλαν

Ο Ντάνκαν Μακμίλαν γεννήθηκε το 1980 στην Αγγλία και είναι μία από τις πιο υποσχόμενες συγγραφικές φωνές του βρετανικού θεάτρου του 21ου αιώνα. Έχει διασκευάσει πεζογραφία για το θέατρο, έχει γράψει ραδιοφωνικά έργα, καθώς και τηλεοπτικά σενάρια. Καθιερώθηκε μέσα από τα έργα *Πνεύμονες* [*Lungs*], *Όλα αυτά τα υπέροχα πράγματα* [*Every Brilliant Thing*] και *Με λένε Έμμα* [*People, Places, Things*]. Επίσης, συνυπέγραψε με τον σκηνοθέτη Ρόμπερτ Άικ τη θεατρική διασκευή του μυθιστορήματος του Τζορτζ Όργουελ *1984*, η οποία γνώρισε τεράστια επιτυχία. Με οξυδερκή και διεισδυτική ματιά, η γραφή του ανταποκρίνεται στα καίρια ζητήματα της εποχής μας, αφουγκράζεται τους προβληματισμούς της καθημερινότητας και μοιράζεται ερωτήματα που ταλανίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο. Παρά τον πρωτόλειο χαρακτήρα του, το *Τέρας* έλαβε δύο βραβεία *Bruntwood for Playwriting* (2005) και προτάθηκε για τα βραβεία *TMA Best New Play* και *Best New Play* της *Manchester Evening News*. Πρωτοπαρουσιάστηκε το 2007 στο *Royal Exchange Theatre* του Μάντσεστερ. Το έργο πραγματεύεται την πάντα επίκαιρη πολυπλοκότητα της εφηβείας και τον τρόπο διαχείρισής της από τον ενήλικο κόσμο.

Ένας άπειρος εκπαιδευτικός, ο Τομ, αναλαμβάνει την ενισχυτική διδασκαλία ενός δεκατετράχρονου παραβατικού μαθητή, του Ντάριλ, στο πλαίσιο της πρακτικής του. Ο Ντάριλ, ο οποίος σε μικρή ηλικία είχε χάσει τη μητέρα του και τώρα βρίσκεται υπό την κηδεμονία της γιαγιάς του Ρίτας, έχει ανατραφεί με έντονες εικόνες και οδυνηρά βιώματα που του προκαλούν εμμονικές συνήθειες: παρακολουθεί αχόρταγα σκηνές βίας, θαυμάζει γνωστούς κατά συρροήν δολοφόνους και νιώθει ένα ισχυρό δέσιμο με το κουζινομάχαιρο της γιαγιάς του.

Ο Τομ, από την άλλη, έχει μετακομίσει πρόσφατα με την έγκυο γυναίκα του Τζόντι, αφότου απολύθηκε από την προηγούμενη δουλειά του, και τώρα επιθυμεί διακαώς να πετύχει στην επαγγελματική και προσωπική του ζωή.

Οι συναντήσεις του Τομ με τον Ντάριλ εξελίσσονται σε μια έντονη διαμάχη ανάμεσα στα «θέλω» και στα «πρέπει», η οποία στο τέλος εκτροχιάζεται, δίχως να δοθεί μια ικανοποιητική λύση. Όλοι αναρωτούνται ποιο είναι το πρόβλημα του νεαρού μαθητή. Πώς διαχειριζόμαστε ένα παιδί το οποίο παλεύει με τους εσωτερικούς του δαίμονες; Μπορούμε να το βοηθήσουμε να βρει τη θέση του μέσα στον κόσμο;

Τέρας

Συνέντευξη
Μαρία Ιόλη Καρολίδου

Το Τέρας είναι το δεύτερο έργο του Ντάνκαν Μακμίλαν που σκηνοθετείτε. Τι σας ελκύει στη γραφή του;

Η αμεσότητά του, θα έλεγα. Ο συγκεκριμένος συγγραφέας καταφέρνει να αποτυπώσει με άμεσο τρόπο τον σύγχρονο μηχανισμό σκέψης: την ελλειπτικότητα και την αγωνία που συνεπάγονται η έλλειψη του ολόκληρου και η απουσία βεβαιότητας. Ζώντας σε μια κοινωνία που ευνοεί την αποσπασματικότητα, το διαχωρισμό και την κατηγοριοποίηση, βρίσκουμε τον εαυτό μας σε μια αέναη συνθήκη σύγκρουσης ανάμεσα σε αυτό που θέλουμε να εκφράσουμε και στην αδυναμία μας να εκφραστούμε. Αυτό εκδηλώνεται με τη μορφή ανολοκλήρωτων σκέψεων και ιδεών, ανολοκλήρωτου λόγου. Έχουμε χάσει, πιστεύω, την ικανότητα της αφοσίωσης, της βαθιάς σκέψης, της εντύφησης.

Διαπρέπει κάποια επαφή με τον συγγραφέα; Σας πρόσφερε κάποια ερμηνευτικά ή άλλα κλειδιά για να διαμορφώσετε τη σκηνοθετική σας γραμμή;

Η αλήθεια είναι ότι είχαμε κάποια επικοινωνία κατά τη διάρκεια των προβών για τους *Πνεύμονες*, όπου εξετάσαμε το ενδεχόμενο μιας συνέντευξής του. Αυτό που με βοήθησε σίγουρα είναι μια λίστα με συγγραφικά tips για επίδοξους συγγραφείς στη σελίδα του *Bruntwood Prize for Playwriting*, τα οποία προτείνει ο ίδιος ο συγγραφέας. Στις συμβουλές αυτές φαίνεται πόσο επενδύει στους θεατρικούς του χαρακτήρες, αφού εστιάζει στις προθέσεις, στα θέλω, στις αποφάσεις και τις επιπτώσεις των αποφάσεων των χαρακτήρων, στους τρόπους που χρησιμοποιούν για να πετύχουν το σκοπό τους και στις αλλαγές που συμβαίνουν σε ένα χαρακτήρα από την αρχή μέχρι το τέλος μιας σκηνής και από την αρχή μέχρι το τέλος ενός έργου. Οι συμβουλές αυτές είναι χρήσιμες όχι μόνο για θεατρικούς συγγραφείς, αλλά και για σκηνοθέτες και ηθοποιούς.

Πώς καθορίζουν οι προθέσεις, οι ανάγκες και τα τραύματα των προσώπων του έργου τις δυναμικές ανάμεσά τους;

Έχω την εντύπωση ότι τα τραύματα διαμορφώνουν τις ανάγκες ενός χαρακτήρα και οι ανάγκες δημιουργούν τις προθέσεις του. Οι δυναμικές ανάμεσα στα πρόσωπα του έργου έχουν να κάνουν με το πόσο βαθιά είναι τα τραύματα των χαρακτήρων, πόσο μεγάλες οι ανάγκες τους και πόσο υψηλό είναι το διακύβευμα σε σχέση με τις προθέσεις τους. Πρέπει επίσης να λάβει κανείς υπόψη πόσο ίδιες ή διαφορετικές είναι οι ανάγκες και οι προθέσεις των χαρακτήρων και πώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε σύγκρουση, σε τριβή, σε διαπραγμάτευση ή σε συμφωνία.

Πόσες στρώσεις βίας βλέπουμε στο έργο; Τι μορφές παίρνει;

Στο έργο υπάρχει σαφώς λεκτική, συναισθηματική, ψυχολογική αλλά και σωματική βία. Η βία στο έργο εκδηλώνεται κυρίως με τη μορφή της στέρσης και της απουσίας. Απουσίας και στέρσης κυριολεκτικής (όπως η απουσία των γονέων του Ντάριλ), αλλά και απουσίας στήριξης, ενίσχυσης, επικοινωνίας. Στέρσης του δικαιώματος στο θρήνο, στη χαρά, στην αγάπη, αλλά και στο ανήκειν. Στέρση της οποιασ πιθανότητας σύνδεσης ή σχέσης.

Στο τέλος της παράστασης νιώθουμε πως το τέλος δεν είναι μόνο ένα και δεν είναι μόνο επί σκηνής. Σε έναν κόσμο τεράτων, λοιπόν, δηλαδή κατά βάση πληγωμένων και αφρόνιστων ανθρώπων, τι μπορεί να μας γλιτώσει από τη συναισθηματική απονέκρωση και να μας δώσει ελπίδα;

Η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης κυρίως. Και εδώ οφείλουμε να τονίσουμε τον καίριο ρόλο των τεχνών, και ειδικότερα του θεάτρου. Οι τέχνες αποτελούν ένα ασφαλές και υγιές πλαίσιο μέσα από το οποίο μπορεί να εκφραστεί και να εξιλεωθεί ο τραυματισμένος άνθρωπος. Μία από τις πιο βασικές λειτουργίες του θεάτρου είναι να δημιουργεί κοινότητες όπου ηθοποιοί και θεατές καλούνται να συναντηθούν για να στοχαστούν και να συζητηθούν σε σχέση με το τι εξελίσσεται πάνω στη σκηνή. Μέσω της ενσυναίσθησης, μπαίνουμε στη θέση των χαρακτήρων, των προκλήσεών τους και του κόσμου μέσα στον οποίο ζουν. Συγκρίνουμε και αντιπαραβάλλουμε τον δικό μας τρόπο ζωής, τις δικές μας πεποιθήσεις, τα δικά μας βιώματα, σε μια απόπειρα να κατανοήσουμε τη δική μας ύπαρξη, τις σχέσεις μας, τον εαυτό μας, τον κόσμο γύρω μας, τον κόσμο μέσα μας. Το τραύμα εκφράζεται και απενοχοποιείται μέσα από τη λειτουργία των τεχνών.

Ποιους μηχανισμούς διαθέτει η πολιτεία και η κοινωνία για να φροντίσει τους Ντάριλ αυτού του κόσμου;

Υπάρχουν μηχανισμοί στήριξης, ωστόσο λειτουργούν αποσπασματικά και όχι ενοποιητικά. Χρειάζομαστε ομάδες και κοινότητες στήριξης που να λειτουργούν ενοποιητικά ανάμεσα στο οικογενειακό, το εκπαιδευτικό και το κοινωνικό σύστημα. Χρειάζομαστε εύκολη και ισότιμη πρόσβαση στα συστήματα αυτά για όλες και για όλους. Και αυτό, δυστυχώς, έρχεται σε σύγκρουση με το πώς το οικονομικό σύστημα και η κοινωνική πίεση λειτουργούν, εντείνοντας τα τραύματα των Ντάριλ αυτού του κόσμου. Διαπιστώνουμε ότι το ανθρώπινο τραύμα κινεί την οικονομία – αυτή είναι η αλήθεια. Υπάρχει, λοιπόν, τεράστια ανάγκη να επανεστιάσουμε στις βασικές αξίες της ενσυναίσθησης, της καλοσύνης και της ισότητας.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι να συνεχίσει να ενισχύει απρόσκοπτα την ανάγκη για έκφραση και την καλλιτεχνική δημιουργία –σε όλο το φάσμα της–, στηρίζοντας ουσιαστικά τους ντόπιους δημιουργούς, ενδυναμώνοντας την επικοινωνία, το διάλογο και τη συνδιαλλαγή με την κοινωνία σε όλο το εύρος της, έχοντας πάντα ως γνώμονα την αγαπτική και ανατρεπτική δύναμη του θεάτρου!

Τέρας

Νομίζω ότι αυτό που έχει περισσότερο ανάγκη ο Ντάριλ είναι μια οικογένεια, μια ζεστή αγκαλιά από ανθρώπους που τον αγαπάνε και του το δείχνουν.

Τι συναισθήματα σας γεννά ο Ντάριλ; Ταυτίζεστε μαζί του, τον θαυμάζετε, σας προκαλεί αμηχανία;

Όταν πρωτοδιάβασα το έργο, το πρώτο συναίσθημα που μου προκάλεσε ο Ντάριλ ήταν αντιπάθεια. Δεν μπορούσα να καταλάβω τι συνέβαινε μες στο κεφάλι του. Έπειτα από μερικές αναγνώσεις –και όχι τόσο επιπόλαιες όπως η πρώτη– συνειδητοποίησα πως ο Ντάριλ είναι ένα παιδί. Και είναι ένα παιδί που πονάει πολύ. Τώρα πια, αφού έχουμε ολοκληρώσει τις πρόβες και έχουμε μπει στις παραστάσεις, μπορώ να πω με σιγουριά ότι το συμπαθώ πολύ αυτό το παιδί. Δεν ταυτίζομαι, δεν τον θαυμάζω, ούτε μου προκαλεί αμηχανία. Τον συμπαθώ.

Έχετε να μοιραστείτε μαζί μας κάποια αντίστοιχη ιστορία από τα σχολικά ή φοιτητικά σας χρόνια την οποία βιώσατε είτε εσείς είτε κάποιος άλλος;

Όταν πήγαινα στο δημοτικό και ήμουν κάπου στα 10, υπήρχε ένα παιδί μικρότερης τάξης, 6-7 χρόνων, το οποίο είχε πολλά από τα χαρακτηριστικά του Ντάριλ. Δεν ξέρω αν είχε αυτό το πάθος με τη βία όπως έχει ο ήρωάς μας, αλλά ήταν ένα παιδί που δεν μπορούσε κανείς να το κάνει να ψυχάσει, με τίποτα. Φώναζε, έτρεχε, προκαλούσε συνεχώς πανικό, μιλούσε στον ενικό στους δασκάλους. Αυτό που θυμάμαι επίσης ήταν ότι έκανε μόνος του μάθημα με την υποδιευθύντρια.

Τι θα κάνατε αν είχατε απέναντί σας έναν έφηβο όπως αυτός που υποδύεστε; Πώς θα αντιδρούσατε εσείς ως εκπαιδευτικός;

Αυτή είναι μια πολύ δύσκολη ερώτηση, διότι δεν έχω τις γνώσεις και την εμπειρία ενός εκπαιδευτικού. Αυτό όμως που μπορώ να πω με σιγουριά είναι ότι δεν θα το έπαιζα μεσσίας. Δεν θα αναλάμβανα όλο το βάρος μόνος μου, θα μοιράζονταν τους προβληματισμούς μου με τους συναδέλφους μου και θα προσπαθούσα να βοηθήσω όσο μπορώ, ώστε να έχει αυτό το παιδί ένα υγιές μέλλον. Ίσως να ρωτούσα και ειδικούς επαγγελματίες που έχουν εμπειρία με παιδιά σαν τον Ντάριλ, για να με συμβουλευτούν τι είναι καλύτερο για όλες τις πλευρές.

Τι έχει ανάγκη ο Ντάριλ τελικά;

Νομίζω ότι αυτό που έχει περισσότερο ανάγκη ο Ντάριλ είναι μια οικογένεια, μια ζεστή αγκαλιά από ανθρώπους που τον αγαπάνε και του το δείχνουν. Χρειάζεται γύρω του ανθρώπους που θα τον φροντίσουν και θα είναι πάντα εκεί, και σίγουρα όχι να του συμπεριφέρονται σαν να είναι μια καυτή πατάτα που την πετάει ο ένας στον άλλο.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι στον ΘΟΚ να τα χιλιάσει και να συνεχίσει να παράγει αισθητικά ωραίες παραστάσεις.

Άργησα πολύ να καταλάβω πως μόνο όποιος σ' αγαπάει πραγματικά ασχολείται μαζί σου.

Φωτογραφία: ©Χρίστος Θεοδωρίδης

Ντα

του Χιου Λέναρντ

Η περσινή παραγωγή του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου *Ντα* του Χιου Λέναρντ ανεβαίνει για δεύτερη καλλιτεχνική περίοδο στη Νέα Σκηνή, με νέες ημερομηνίες στο εξ αναβολής ραντεβού της με τους κατοίκους δήμων και κοινοτήτων του νησιού.

Ένας γνωστός και επιτυχημένος Ιρλανδός συγγραφέας, ο Τσάρλι Τάιναν, επιστρέφει στη γενέτειρά του για την κηδεία του θετού πατέρα του. Ξεκαθαρίζοντας τα πράγματα στο σπίτι, ανακαλεί στη μνήμη του την πατρική φιγούρα, τον κηπουρό Ντα, και καταφέρνει στο εδώ και τώρα να έχει μια συζήτηση μαζί του την οποία δεν κατάφερε να κάνει όσο ζούσε.

Μια επιστροφή στις αναμνήσεις της παιδικής και εφηβικής ηλικίας και στις συχνά ακανθώδεις σχέσεις πατέρα-γιου, εκεί όπου διασταυρώνονται δύο κόσμοι, της μνήμης και του παρόντος, με το κωμικό στοιχείο να εναλλάσσεται με το δραματικό, ο αυτοσαρκασμός με την ιλαρότητα, για να αναδειχθεί ό,τι απλό και ανθρώπινο.

Την τρυφερή ματιά του συγγραφέα μεταφέρει στη θεατρική σκηνή η σκηνοθέτις Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά, έχοντας στο πλευρό της τον βραβευμένο ηθοποιό Κώστα Βήχα, στο ρόλο του Ντα, και μια ανανεωμένη ομάδα ερμηνευτών.

Μετάφραση
ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΕΛΙΕΣ

Σκηνοθεσία
ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΝΑΡΙΔΟΥ-ΚΑΡΣΕΡΑ

Δραματουργική επεξεργασία
ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΝΑΡΙΔΟΥ-ΚΑΡΣΕΡΑ – ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Σκηνικά-Κοστούμια
ΘΕΛΜΑ ΚΑΣΟΥΛΙΔΟΥ

Μουσική
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ

Βοηθός σκηνοθέτιδας
ΤΕΡΕΖΑ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

Παίζουν
ΚΩΣΤΑΣ ΒΗΧΑΣ
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΗΛΙΑΝΑ ΚΑΚΚΟΥΡΑ
ΧΑΡΗΣ ΚΚΟΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΦΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΤΣΙΟΣ
ΒΑΛΑΝΤΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

Παραστάσεις

Λευκωσία: Νέα Σκηνή
Από 15 Οκτωβρίου και σε περιοδεία

Αυτή είναι η μαγεία του θεάτρου και η ευτυχία τού να είσαι ηθοποιός. Να ζεις πολλές και διαφορετικές ζωές και μέσα σε αυτή τη διαδρομή να αφουγκράζεσαι, να γεύεσαι και να εκφράζεις επί σκηνής όλα αυτά που μοιραζόμαστε και μας κάνουν ανθρώπους.

Φωτογραφία: ©Κύνθια Κινδελή

Ντα του Χιου Λέναρντ

Ο Χιου Λέναρντ (συγγραφικό ψευδώνυμο του John Keyes Byrne) γεννήθηκε στις 9 Νοεμβρίου του 1926 στο Δουβλίνο και πέθανε στις 12 Φεβρουαρίου του 2009 στο Ντάλκι της Ιρλανδίας. Υπήρξε θεατρικός συγγραφέας, πεζογράφος, αρθρογράφος, σεναριογράφος για την τηλεόραση και τον κινηματογράφο και δισκευστής μυθιστορημάτων, ένας ευφυής, πνευματώδης δημιουργός με αστείρευτο χιούμορ. Έγραψε πάνω από τριάντα θεατρικά έργα, με το *Nta* – γραμμένο το 1973 – να θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά του. Το έργο έκανε πρεμιέρα τον Αύγουστο του 1973 στο Olney Theatre στο Maryland των ΗΠΑ. Το 1978 τιμήθηκε με το βραβείο Τόνι, σημειώνοντας ακολούθως μεγάλη επιτυχία και στην παγκόσμια σκηνή. Έχοντας ως πρώτη ύλη τα βιώματα της παιδικής και νεανικής του ηλικίας, τη σχέση του με τους δύο γονείς του, και κυρίως με τον θετό του πατέρα Nicholas Keyes, κηπουρό στο επάγγελμα, ο Λέναρντ δημιούργησε ένα ημι-αυτοβιογραφικό κείμενο στο οποίο ο ήρωάς του Τσάρλι, ένας ώριμος, πετυχημένος συγγραφέας, εμπλέκεται σε μια συνεχή συνομιλία με τον πεθαμένο θετό πατέρα του, έναν ιδιότροπο μα καλοκάγαθο Ιρλανδό κηπουρό.

Έχοντας επιστρέψει στο πατρικό του σπίτι για την κηδεία του πατέρα του, του Ντα, ο Τσάρλι ξεκαθαρίζει τα πράγματα του τελευταίου. Καταδύεται στον κόσμο της μνήμης και ανασύρει από εκεί το φάντασμά του, η εμφάνιση του οποίου είναι καταλυτική για τον ίδιο, σχεδόν λυτρωτική. Το παρόν αρχίζει να συνυπάρχει με το παρελθόν, και η μεταξύ τους επικοινωνία προκαλεί μια αλυσιδωτή διαδοχή από κωμικά και συγκινητικά στιγμιότυπα των παιδικών και εφηβικών του χρόνων: ως παιδί λατρεύει τον πατέρα του, ως έφηβος νιώθει ντροπή για την άγνοιά του, ως ενήλικας περιφρονεί την υποταγή του στους εργοδότες του και την ευκολοπιστία του. Το ξεκαθάρισμα ολοκληρώνεται σιγά σιγά, ο Τσάρλι κλείνει την πόρτα του πατρικού και αναχωρεί, έχοντας όμως την πατρική αγάπη σαν φάντασμα να τον συντροφεύει. Τα δύο πρόσωπα πλαισιώνουν άλλοι πέντε χαρακτήρες, οι οποίοι συνθέτουν το παζλ της προσωπικής μνήμης και του οικογενειακού σκηνικού.

Ντα

Συνέντευξη
Νεκτάριος Θεοδώρου

Στο έργο υποδύεστε τον Τσάρλι, γιο του Ντα. Τι συναισθήματα σας γεννά η επί σκηνής συνομιλία σας με τον νεαρό εαυτό σας; Πώς αξιοποιείτε ερμηνευτικά αυτή τη συνθήκη;

Τα συναισθήματα είναι πολλά και ανάμεικτα. Τι φοβερό πράγμα θα ήταν να μπορούσαμε να έρθουμε αντιμέτωποι με τον νεαρότερο εαυτό μας στην πραγματική ζωή! Εκπλήσσομαι καθώς παρατηρώ από απόσταση, και επομένως καθαρότερα, το πώς σκεφτόμουν τότε. Διασκεδάζω με την αφέλειά μου, την άγνοιά μου και την αθωότητά μου. Την ίδια στιγμή, όμως, η αναμέτρηση με τον εαυτό μου είναι η φωνή της συνείδησής μου, που επιμένει βασανιστικά να φέρνει στην επιφάνεια πλευρές της ζωής μου που πιθανόν να ήθελα να ξεχάσω, ή συμπεριφορές μου που απώθησα στο πίσω μέρος του μυαλού μου. Συνεπώς, αυτό το ψυχαναλυτικό ταξίδι γεννά βασανιστικά ερωτήματα για το αν θα έκανα τα πράγματα διαφορετικά αν είχα μια δεύτερη ευκαιρία. Αυτές οι αντιθετικές δυνάμεις της έλξης και της απώθησης είναι που χαρακτηρίζουν τον ήρώα μου, και αυτό ήταν ο οδηγός μου στο χτίσιμο του ρόλου μου. Ένα εσωτερικό ταξίδι γεμάτο συγκρούσεις και συμπιλιώσεις. Μια πάλη με τον ίδιο του/μου τον εαυτό.

Τι προσωπικό φέρνετε στον συγκεκριμένο θεατρικό χαρακτήρα για να τον ζωντανέψετε, αλλά και τι παίρνετε από αυτόν;

Το κυριότερο εργαλείο μου είναι η φαντασία μου. Με αυτήν καταφέρνω να καταδυθώ στον ψυχισμό του ήρωα και να τον ζωντανέψω μέσα από τα λόγια του συγγραφέα. Σαφώς, τα δικά μου προσωπικά βιώματα καθορίζουν και χαρακτηρίζουν τις ερμηνείες μου· η δική μου αισθητική αντικατοπτρίζεται στις σκηνικές μου ερμηνευτικές επιλογές. Ωστόσο δεν φέρνω πάντοτε στη σκηνή βιώματα που ταυτίζονται απαραίτητα με αυτά των χαρακτήρων μου. Αυτή εξάλλου είναι και η μαγεία του θεάτρου και η ευτυχία τού να είσαι ηθοποιός. Να ζεις δηλαδή πολλές και διαφορετικές ζωές και μέσα σε αυτή τη διαδρομή να αφουγκράζεσαι, να γεύεσαι και να εκφράζεις επί σκηνής όλα αυτά που μοιραζόμαστε και μας κάνουν ανθρώπους. Συγκεκριμένα, στο συναπάντημα με το χαρακτήρα του Τσάρλι, ήρθα πολλές φορές αντιμέτωπος με τη δική μου σχέση με τον πατέρα μου και, αναπόφευκτα, έκανα συγκρίσεις. Εξάλλου είμαι κοντά πια ηλικιακά με τον Τσάρλι, και ίσως αυτή τη φορά να έδρασε ψυχοθεραπευτικά η θεατρική διαδικασία. Επομένως, θα έλεγα πως ο Τσάρλι με έμαθε να είμαι λιγότερο αυστηρός με τον εαυτό μου και μου έδειξε το δρόμο για να συμπιλιωθώ με το δικό μου παρελθόν.

Σε αυτή την πορεία ενηλικίωσης του Τσάρλι τι θέση έχει η νοσταλγία και πώς τον κινητοποιεί δημιουργικά;

Το έργο του Χιου Λέναρντ είναι ένα έργο αυτοβιογραφικό. Επομένως, ο Τσάρλι είναι ο ίδιος ο Λέναρντ, και καθώς γράφει το έργο της ζωής του οι αναμνήσεις του παίρνουν σάρκα και οστά και ξεδιπλώνεται η ιστορία μπροστά στους θεατές. Άρα η νοσταλγία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της πορείας ενηλικίωσης του Τσάρλι και αποτελεί την κινητήρι δύναμη της δημιουργικότητάς του. Τα βιώματά του και η σχέση του με τον πατέρα του κατέχουν κεντρική θέση στη συγγραφή αυτού του έργου, ενώ τα γλυκόπικρα συναισθήματα που τον διακατέχουν καταφέρνει να τα διοχετεύσει στους αναγνώστες/θεατές με γλαφυρό ύφος.

«Άργησα πολύ να καταλάβω πως μόνο όποιος σ' αγαπάει πραγματικά ασχολείται μαζί σου». Πόσο αργά –ή πόσο νωρίς– καταλήξατε σε αυτή τη διαπίστωση στη ζωή σας;

Δεν θυμάμαι αν κατέληξα ποτέ σε αυτή τη διαπίστωση. Το σίγουρο είναι πως στην ενήλικη ζωή μου αντιλήφθηκα αρκετές πλευρές της συμπεριφοράς των γονιών μου, σε ό,τι αφορούσε την ανατροφή μου, τις οποίες τότε, νεαρότερος, πάλευα να κατανοήσω και πίστευα πως ήταν εναντίον μου. Σίγουρα, όμως, τίποτα δεν είναι δεδομένο. Εξάλλου εξαρτάται και πώς ερμηνεύει ο καθένας την αγάπη. Δηλαδή έχει σημασία πώς έμαθε κάποιος να τον αγαπούν και πώς αυτός έμαθε να αγαπάει με τη σειρά του τους άλλους. Χρειάζεται, δυστυχώς, να είσαι επιφυλακτικός, ώστε να ξεχωρίζεις ποιος ασχολείται μαζί σου για τη δική του ευκολία και ποιος ασχολείται μαζί σου γιατί σ' αγαπάει πραγματικά. Επιπλέον, μέσα από μια διαδικασία ενδοσκοπήσης, ίσως γίνουμε πιο ειλικρινείς με τον εαυτό μας και, κατ' επέκταση, πιο αυθεντικοί στις διαπροσωπικές μας σχέσεις.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Να διατηρήσει ο Οργανισμός τη ζωντάνια του και να δίνει βήμα στους καλλιτέχνες, ώστε να μας συγκινούν και να μας αφυπνίζουν.

Όλα αυτά τα χρόνια είχα την ευκαιρία και την τιμή να συνεργαστώ με ανθρώπους των οποίων η συμβολή στην πορεία του κυπριακού θεάτρου ήταν καθοριστική.

Συνέντευξη Αχιλλέας Αχιλλέως Διευθυντής Σκηνής

Πότε ξεκινά η πορεία σας στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και τι θυμόσαστε από εκείνη την πρώτη περίοδο; Πώς ήταν ο Οργανισμός τότε και πώς είναι τώρα;

Προσλήφθηκα στον ΘΟΚ τον Μάρτιο του 1988 στη θέση του βοηθού σκηνής. Ξεκίνησα δίπλα στον Σπύρο Αρόπη. Παλιότερα ο θίασος ήταν μόνιμος, με είκοσι τέσσερις ηθοποιούς. Οι ηθοποιοί, εκτός από τις δοκιμές που είχαν για τα επόμενα έργα, λάμβαναν μέρος και στις παραστάσεις των τρεχουσών παραγωγών και επομένως έπαιζαν σε περισσότερες παραστάσεις ανά σεζόν. Τα τελευταία χρόνια, το καθεστώς απασχόλησης των ηθοποιών έχει αλλάξει. Σήμερα εργοδοτούνται πολύ περισσότεροι ηθοποιοί, οι οποίοι υπογράφουν συμβόλαια για μία παραγωγή κάθε φορά.

Όλα αυτά τα χρόνια είχα την ευκαιρία και την τιμή να συνεργαστώ με ανθρώπους (ηθοποιούς, σκηνοθέτες, σκηνογράφους, μουσικούς, χορογράφους, συγγραφείς και πολλούς άλλους) των οποίων η συμβολή στην πορεία του κυπριακού θεάτρου ήταν καθοριστική.

Μιλήστε μας λίγο για τα καθήκοντα ενός διευθυντή σκηνής.

Η θέση του διευθυντή σκηνής είναι πολυεπίπεδη. Μερικά από τα πιο σημαντικά καθήκοντά του είναι τα εξής:

– Συνεργάζεται με υπηρεσιακούς παράγοντες για τον καταρτισμό του γενικού προγραμματισμού των δοκιμών κάθε θεατρικής περιόδου. Με βάση τον γενικό προγραμματισμό, συντάσσει, μετά από συνεννόηση με τους αρμόδιους διοικητικούς και τεχνικούς παράγοντες, και υποβάλλει στη διεύθυνση του Οργανισμού το εβδομαδιαίο πρόγραμμα δοκιμών, αλλά και τα σχετικά ωράρια εργασίας του προσωπικού.

– Είναι υπεύθυνος για τη διαπίστωση της τακτικής προόδου και της κανονικής αποχώρησης των ηθοποιών και των λοιπών στελεχών του θιάσου στο θέατρο κατά τις δοκιμές και τις παραστάσεις, συμπεριλαμβανομένου και του τεχνικού προσωπικού.

– Συντάσσει και υποβάλλει στη διεύθυνση του Οργανισμού, έπειτα από κάθε δοκιμή ή παράσταση, δελτίο διεξαγωγής της δοκιμής ή της παράστασης, στο οποίο αναφέρει τυχόν παρατηρήσεις ή συμβάντα.

– Βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τους υπεύθυνους των τεχνικών τμημάτων για την έγκαιρη παράδοση των σκηνικών, των επίπλων, των κοστούμιών και του λοιπού φροντιστηριακού υλικού για τις δοκιμές. Συνεργάζεται με τον φωτιστή του έργου για την έγκαιρη ετοιμασία του φωτισμού για τις γενικές δοκιμές και τις παραστάσεις, σύμφωνα με τις οδηγίες του σκηνοθέτη και του σκηνογράφου του έργου.

– Παραλαμβάνει κατά τη διάρκεια της τελευταίας γενικής δοκιμής το έργο από τον σκηνοθέτη και είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των παραστάσεων και των περιοδειών κάθε έργου.

Επομένως ο φόρτος εργασίας σας είναι μεγάλος.

Σαφέστατα. Ο διευθυντής σκηνής πρέπει να εφαρμόζει πιστά όσα συμφωνούνται στις τεχνικές συναντήσεις, κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, και να διαμορφώνει τις συνθήκες εκείνες που θα επιτρέψουν στο καλλιτεχνικό δυναμικό να δώσει τον καλύτερο εαυτό του, ώστε να βγει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Είναι και «πυροσβέστης»;

Είναι, είναι. Και μάλιστα πολύ συχνά. (Γέλια) Το θέμα πάντα είναι να μπορείς να διαχειρίζεσαι καταστάσεις με σοβαρότητα, επαγγελματισμό και καλή διάθεση, διατηρώντας ταυτόχρονα τις ισορροπίες.

Αν σας ζητούσαμε να θυμηθείτε δυο-τρεις έντονες στιγμές τις οποίες κρατάτε μες στην καρδιά σας, ποιες θα ήταν αυτές;

Έντονα συναισθήματα είχα στην παράσταση του *Ιππόλυτου* στην κατεχόμενη Σαλαμίνα. Ήταν τόσο παράξενο... Νιώθαμε ξένοι στον ίδιο μας τον τόπο. Ήταν μια κίνηση που έγινε και δεν είχε συνέχεια. Ήταν όμως και μια κομβική στιγμή. Ξεκινήσαμε με το λεωφορείο να πάμε για πρώτη φορά μετά το 1974 στη Σαλαμίνα. Δεν μπορείς να το περιγράψεις... Το θέατρο κατάμεστο από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους.

Άλλη σημαντική και εξίσου φορτισμένη στιγμή ήταν όταν πήγαμε στο σχολείο του Ριζοκαρπάσου. Ήταν τόσο μεγάλη η συγκίνησή μας... Δώσαμε μια παράσταση για τα εγκλωβισμένα παιδιά μέσα σε μια τάξη του σχολείου. Η παράσταση οπτικογραφήθηκε από το κατεχόμενο καθεστώς. Συναισθήματα έντονα και μοναδικά...

Τι είναι αυτό που σας κρατά σε εγρήγορση όλα αυτά τα χρόνια στον ΘΟΚ;

Δεν πρόκειται για μια μονότονη δουλειά που επαναλαμβάνεται. Κάθε φορά απαιτούνται καινούργια δεδομένα για το φτιάξιμο μιας παραγωγής, γνωρίζεις και συνεργάζεσαι με διαφορετικούς ανθρώπους, έρχεσαι σε επαφή με νέες νοοτροπίες. Η εναλλαγή των ηθοποιών και των συντελεστών των έργων είναι κάτι που μου δίνει την ευκαιρία να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου, αφού προκύπτουν συνεχώς νέες ιδέες και νέες προκλήσεις.

Μου δίνεται η ευκαιρία να δουλέψω με αξιόλογους ανθρώπους του χώρου και εισπράττω από αυτούς αγάπη και εκτίμηση γι' αυτό που έκανα και συνεχίζω να κάνω. Συνεργάστηκα με τους μεγαλύτερους και τους πιο σημαντικούς καλλιτέχνες του κυπριακού και του ελληνικού χώρου. Η δουλειά του διευθυντή σκηνής δεν χαρακτηρίζεται από στασιμότητα. Πρέπει να την «τρέχεις», να την αγαπάς. Αν την αφήσεις, θα σ' αφήσει. Θεωρώ πως, στα τριάντα τρία χρόνια υπηρεσίας που έχω, ούτε την άφησα ούτε, όμως, με άφησε, και αυτό το εισπράττω καθημερινά από τους συνεργάτες που έρχονται να δουλέψουν στον Οργανισμό.

Ένα χαρακτηριστικό περιστατικό που θυμάμαι είναι όταν ήμασταν με τις *Νεφέλες* στην Επίδαυρο. Έβρεξε στις επτά το απόγευμα και η ορχήστρα γέμισε νερά. Βγάλαμε τα νερά με αντλίες, φυσήξαμε με κομπρεσέρ τους προβολείς, τα πχεία, όλα, και τελικά η παράσταση έγινε κανονικά στις εννιά. Όλο το προσωπικό, τεχνικοί και ηθοποιοί, δούλεψαν σαν μία ομάδα για να γίνει η παράσταση – και, εντέλει, έγινε.

Τόσα χρόνια που είμαι στον ΘΟΚ εισέπραξα μόνο εκτίμηση και αγάπη από τα άτομα με τα οποία συνεργάστηκα. Σε κάθε περίπτωση, όμως, είναι απαραίτητη μια κάποια επιδεξιότητα για να διαχειριστείς τα προβλήματα που προκύπτουν κάθε φορά. Χρειάζεται ηρεμία, γνώση του αντικειμένου και αυτοπεποίθηση.

Νιώσατε ποτέ την ανάγκη να κάνετε το βήμα και να περάσετε απ' την κουίττα στη σκηνή; Νιώσατε ποτέ να είστε μέρος της;

Όχι, θεωρώ ότι ο ρόλος μου στον Οργανισμό είναι διαφορετικός. Παρ' όλα αυτά, έχω συμμετάσχει στα αρχικά στάδια της σταδιοδρομίας μου σε αρκετές παραγωγές ως βοηθητικός ηθοποιός. Έπαιξα, για παράδειγμα, στην *Ελένη* του Ευριπίδη στο Μέγαρο Μουσικής στην Αθήνα. Έπαιξα και στην Επίδαυρο. Υπήρχε ανάγκη για το έργο – κάποιος έπρεπε να παίξει, κι έτσι το έκανα. Ήταν μια πολύ ευχάριστη διαδικασία.

Πόσος χρόνος υπάρχει –ή πρέπει να υπάρχει– για απόλαυση ανάμεσα σε καθήκοντα, χρονοδιαγράμματα και υποχρεώσεις; Πόσο απαραίτητο είναι για έναν διευθυντή σκηνής να κρατάει και λίγο χώρο μέσα του για να διατηρείται οξυμμένο το καλλιτεχνικό του αισθητήριο;

Αν και πολλές φορές είναι δύσκολο, εντούτοις προσπαθώ να εξοικονομώ χρόνο γι' αυτό.

Κάτι τέτοιες στιγμές αισθάνεστε προνομιούχος και τυχερός που κάνετε αυτή τη δουλειά;

Φυσικά! Αισθάνομαι τυχερός και ευλογημένος που υπηρετώ αυτό το χώρο από το δικό μου μετερίζι. Είναι μια ιδιαίτερη εργασία, ένα λειτουργήμα, μπορώ να πω, μακριά από στερεότυπα που έχουν άλλα επαγγέλματα.

Αν σας πει, για παράδειγμα, η γυναίκα σας «Μα ποιος σ' ενοχλεί τέτοια ώρα στο τηλέφωνο; Αφού τελείωσες τη δουλειά σου. Κλείσ' το...», ίσως πρέπει να κάνετε άλλες σκέψεις...

(Γέλια) Δεν έχω τέτοια θέματα με την οικογένειά μου. Έχω, ασφαλώς, τη στήριξη και την κατανόησή τους. Γνωρίζουν την ιδιαιτερότητα της εργασίας μου.

Μοιράζεστε τις εντυπώσεις και τις παρατηρήσεις σας με τον σκηνοθέτη ή τους ηθοποιούς μιας παραγωγής;

Πολύ επιλεκτικά, εφόσον νιώθω οικειότητα με αυτούς, και πάντα καλοπροαίρετα. Τις περισσότερες φορές, όμως, κρατώ τις δέουσες αποστάσεις, καθώς δεν είναι αυτός ο ρόλος μου. Την ευθύνη την έχει πάντα ο σκηνοθέτης.

Κάποιο αστείο περιστατικό που συνέβη επί σκηνής ή στο περιθώριο μιας παράστασης;

Τι να πρωτοθυμηθώ... Ήμασταν, που λέτε, με τις παραγωγές *Υποταγή* του Γιώργου Σκούρτη και *Φουλ μεζέ* του Γιώργου Νεοφύτου σε μια κοινότητα. Το κάθε έργο είχε διάρκεια 25 με 30 λεπτά. Τελειώνουμε τις δύο παραστάσεις, οι τεχνικοί αρχίζουν να μαζεύουν τα σκηνικά, και τότε βγαίνει ο δήμαρχος και λέει στο κοινό: «Περιμένετε! Απλώς αλλάζουν σκηνικό». Κι εμείς του λέμε: «Μα... τελειώσαμε!» (Γέλια)

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Να μεγαλώσει ακόμα πιο πολύ και να μας κάνει περήφανους που αποτελούμε μέρος της ιστορίας του.

«Τίποτα δεν μπορεί να αντισταθεί σε μια ιδέα που έχει έρθει η ώρα της».

ΒΙΚΤΟΡ ΟΥΓΚΟ

Οι άνθρωποι των ευρωπαϊκών θεάτρων επί σκηνής.

Ο ΘΟΚ στη Γενική Συνέλευση του ETC

ΜΑΛΤΑ | 28-31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

Την τελευταία Πέμπτη του Οκτώβρη, λίγο πριν τις επτά το σούρουπο, αν κάποιος βρισκόταν σε ένα από τα εκατοντάδες σκάφη που απλώνονταν το ένα δίπλα στο άλλο στη μαρίνα του Μπίργκου ενώ έβασε, λόγου χάριν, νερό να ζεσταθεί για το απογευματινό του τσάι, θα μπορούσε να παρατηρήσει απ' το φινιστρίνι του ανθρώπους λογίων λογίων στην προκυμαία, μες στο ψιλόβροχο κι ανάμεσα στα πέτρινα κτίσματα, άλλους καλοντυμένους και περιποιημένους, άλλους ταλαιπωρημένους από μακρύ ταξίδι και άλλους με απλή και καθημερινή εμφάνιση, να πλησιάζουν και να μπαίνουν από μια μισάνοικτη μπλε πόρτα μέσα στο Ναυτικό Μουσείο της Μάλτας. Τα σώματα και τα μισοκαλυμμένα από τις μάσκες πρόσωπά τους έμοιαζαν ενεργητικά και με στόχο, ενώ χάνονταν μες στο μουσείο, γεμάτα προσμονή, σαν να πήγαιναν σε ακριβό προσκύνημα ή σαν να έμπαιναν σε ένα χώρο που υποσχόταν ξεχωριστές ανακαλύψεις ή πολύτιμες συναντήσεις.

Στις 28 Οκτωβρίου 2021, λοιπόν, άνθρωποι του θεάτρου από 25 χώρες, εκπροσωπώντας 48 θεατρικούς φορείς-μέλη της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (European Theatre Convention / ETC), βρεθήκαμε στο Ναυτικό Μουσείο της Μάλτας για την επίσημη έναρξη των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης του ETC. Ανάμεσά μας και παράγοντες των σημαντικότερων πολιτιστικών οργανισμών της Μάλτας, διδάσκοντες σε σημαντικά πανεπιστήμια της Ευρώπης και, βέβαια, διευθυντές και εκπρόσωποι θεάτρων από όλη την Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ισραήλ, τον Καναδά.

Πρώτη φορά ύστερα από δύο χρόνια αναγκαστικής ηλεκτρονικής επικοινωνίας –για κάποιους από εμάς και περισσότερα, αφού δεν ήμασταν πάντοτε όλοι παρόντες στις Γενικές Συνελεύσεις– είχαμε την ευκαιρία να βρεθούμε ξανά από κοντά, με φυσική παρουσία, βρίσκοντας παλιούς φίλους και συνεργάτες, γνωρίζοντας νέους, σκαλίζοντας αναμνήσεις με απόντες, για να μοιραστούμε όσα έγιναν, όσα γίνονται, αλλά και όσα θα θέλαμε να γίνουν σε σχέση με το θέατρο στην Ευρώπη. Πρώτη φορά με τέτοιο ενθουσιασμό, ίσως και με μια αμχανία για την πρώτη συνάντηση έπειτα από τόσο καιρό, σαν πρωτάρηδες που θα επανασυνδεθούν με μακρινούς φίλους. Πρώτη φορά –έστω κι αν κάθε συνάντηση στο παρελθόν αποτελούσε γιορτή– είχαμε τόση χαρά και ανακούφιση για το ότι τελικά τα καταφέραμε. Ήμασταν επιτέλους εκεί!

Με το που άρχισε η πρώτη ομιλία-καλωσόρισμα, μια σύμπτωση προκάλεσε ιδιαίτερη συγκίνηση: άρχισαν να ηχούν από μακριά καμπάνες, και ήταν σαν να αντηκούσαν οι κρυφές μας σκέψεις που ευτυχίσαμε να τα καταφέρουμε να βρεθούμε ξανά μαζί, να μοιραστούμε, να κάνουμε σχέδια, να δημιουργήσουμε.

Η επικοινωνία ανάμεσα στους ανθρώπους των θεάτρων της Ευρώπης δεν σταμάτησε ούτε μέρα όλο αυτό το διάστημα των μέτρων και της ολοκληρωτικής ανατροπής της ζωής και της καθημερινότητας όλων λόγω του Covid-19. Οι διεργασίες ώστε να συνεχίσουμε να πιέζουμε και να διεκδικούμε λύσεις σε ζητήματα που αφορούν το θέατρο, τους ανθρώπους του και το κοινό του συνεχίστηκαν αδιάλειπτα. Η στάση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης, ως δικτύου αλλά και ως φορέα άσκησης πίεσης σε ευρωπαϊκά φόρα, υπήρξε καθοριστική ώστε να διατηρηθεί αμείωτη η επαφή μεταξύ των μελών της, να προγραμματίζονται διαδικτυακές συναντήσεις, να καταπιάνονται τα θέατρα με θέματα που αφορούν και ευρύτερα την κοινωνία, αλλά και να δημιουργούνται δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στα θέατρα και στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επηρεάζουν κάθε παράμετρο της ζωής μας με τις αποφάσεις τους.

Η Γενική Συνέλευση σίγουρα δεν αποτέλεσε μόνο ένα πεδίο για αναθέρμανση των ανθρώπινων σχέσεων. Αντίθετα, έδωσε χώρο για σημαντική και δημιουργική δουλειά ανάμεσα στους επαγγελματίες και κάλυψε διάφορα φλέγοντα θέματα για τον κλάδο, όπως η ψηφιακή παρουσίαση παραστάσεων, η συμμετοχικότητα, οι επιπτώσεις της πανδημίας στο θέατρο και οι τρόποι με τους οποίους τα θέατρα αντεπεξήλθαν, αλλά και τα μέτρα για τη βιωσιμότητα, ως παράμετρο σημαντική για το περιβάλλον των τεχνών. Οι τοποθετήσεις σημαντικών ανθρώπων του θεάτρου και του πολιτισμού μάς έδωσαν τροφή για σκέψη, με την ελπίδα ότι οι σκέψεις και τα σχέδια θα μετουσιωθούν σε απτές δράσεις.

Η Heidi Wiley, Εκτελεστική Διευθύντρια του ETC, έχει συμβάλει καθοριστικά ώστε να καθιερωθεί η Σύνοδος ως ένα ευρωπαϊκό δίκτυο με διεθνές πρόγραμμα καλλιτεχνικών συνεργασιών και επαγγελματικές εξελίξεις, εκπροσωπώντας τα 40 και πλέον θέατρα-μέλη της –με έδρα σε περισσότερες από 25 χώρες– στα διεθνή φόρα.

Ο ΘΟΚ στη Γενική Συνέλευση του ETC ΜΑΛΤΑ | 28-31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

Σκέψεις που κρατάμε:

- Η ανάγκη ανάληψης άμεσης δράσης ώστε να γίνει πραγματικότητα το δικαίωμα της ελεύθερης καλλιτεχνικής έκφρασης.
- Η βιωσιμότητα σε σχέση με τις περιβαλλοντικές ανησυχίες. (Η Γενική Συνέλευση του ETC διεξήχθη παράλληλα με την κρίσιμη Σύνοδο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή στη Γλασκόβη. Τα θέατρα επανέλαβαν με ένταση προηγούμενη απόφασή τους για μηδενική εκπομπή ρύπων ως το 2030.)
- Οι επιπτώσεις της πανδημίας, τόσο στις θεματικές των θεατρικών έργων όσο και στις ανάγκες των ακροατηρίων αλλά και των καλλιτεχνών στις χώρες της Ευρώπης. Πώς αντεπεξήλθαν τα θέατρα, τι αντιμετωπίζουν τώρα, πού στοχεύουν στο μέλλον;
- Πώς η σκηνογραφία «ξεχείλισε» από την αποκλειστική χρήση του θεάτρου και πέρασε στις πλατείες και τις εισόδους των θεάτρων, προκειμένου να δουλέψει για την ασφάλεια του κοινού εν καιρώ πανδημίας.
- Οι αλλαγές που επήλθαν στην τέχνη του θεάτρου με την ψηφιακή τεχνολογία και το VR, η ανάγκη για δημιουργία και χρήση νέων όρων που θα αποτυπώνουν τις λεπτές διαφορές ανάμεσα στις ζωντανές και στις ψηφιακές περφόρμανς, η ανάγκη διασφάλισης της φύσης του θεάτρου ως ζωντανής τέχνης με φυσική παρουσία, ενώ ταυτόχρονα θα εξελίσσεται με σύμμαχο την ψηφιακή τεχνολογία.

Η Teresa Pfau και ο Christy Romer παρουσιάζουν το πλούσιο πρόγραμμα που επιφυλάσσει το ETC για το 2022.

Ανακοινώθηκε, επίσης, το πλούσιο πρόγραμμα δράσεων του ETC με τίτλο TRANSFORMATIONS, που ως στόχο έχει να ξαναδώσει δύναμη στα θέατρα της Ευρώπης μέσα από πλειάδα προγραμμάτων ανταλλαγών καλλιτεχνών, παραστάσεων και τεχνογνωσίας, προώθησης νέων καλλιτεχνών, συζητήσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Τι σημαίνει αυτή η επιστροφή στην «κανονικότητα», όταν στο παρελθόν απaráδεκτες πρακτικές μάς οδήγησαν σε 80.000.000 πρόσφυγες ή στην κίνηση #MeToo; Πώς έχει αλλάξει το κοινό; Και πώς ορίζει κάθε θέατρο το κοινό του;

Ως προς το θέμα της βιωσιμότητας (*sustainability*), το οποίο πλέον απασχολεί σε παγκόσμιο επίπεδο όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής και επαγγελματικής ζωής, ο κάθε θεατρικός φορέας οφείλει να προετοιμαστεί έγκαιρα για να εισέλθει σε αυτή την καινούργια εποχή, και να δημιουργήσει υποδομές που θα πληρούν όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές (προσαρμογές στην καθημερινή λειτουργία του θεάτρου, ανταπόκριση στις νέες περιβαλλοντολογικές απαιτήσεις ως προς την παραγωγή των παραστάσεων, κατασκευαστική μετεξέλιξη των κτιριακών εγκαταστάσεων κ.ά.).

Όλα τα αποτελέσματα θα υποβληθούν την άνοιξη του 2022 στο Conference on the Future of Europe, μια πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης για ανατροφοδότηση, που θα επηρεάσει τις αλλαγές στην τρέχουσα πολιτική ατζέντα.

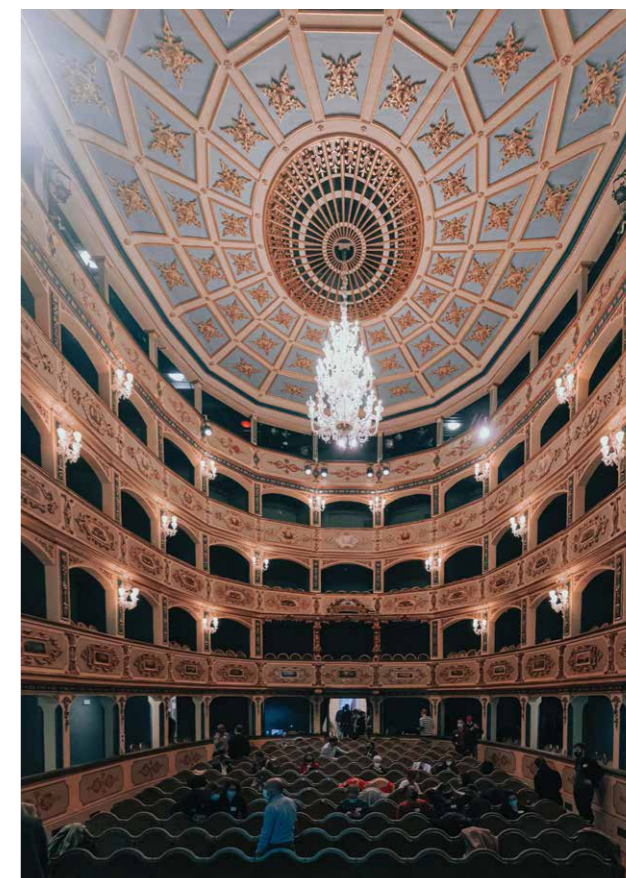

Ο Serge Rangoni, Πρόεδρος Δ.Σ. του ETC, στο βήμα της Γενικής Συνέλευσης.

Ο ΘΟΚ στη Γενική Συνέλευση του ETC ΜΑΛΤΑ | 28-31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

Όπως σε κάθε τέτοιο φόρουμ, τα ερωτήματα που τέθηκαν είναι περισσότερα από τις απαντήσεις. Σε κάθε τέτοια σύναξη αντιλαμβανόμαστε τη σημασία τού να τίθενται τα σωστά ερωτήματα, ώστε να μας προβληματίζουν και να μας βοηθούν να δημιουργούμε θέατρο στο σωστό πλαίσιο, με συγκεκριμένες αναφορές στις ανάγκες του κοινού, με ξεκάθαρους στόχους για το πώς θέλουμε να μιλήσουμε και να επηρεάσουμε τις αλλαγές στις κοινωνίες μας.

Κοινός παρονομαστής στα σχόλια όλων ήταν η ανάγκη διασφάλισης της δυνατότητας να βρεθούμε και πάλι από κοντά, με φυσική παρουσία, να μοιραστούμε παραστάσεις, πρακτικές, κοινές ανησυχίες, ερωτήματα και απαντήσεις, προβληματισμούς και λύσεις, και να αρχίσουμε να σχεδιάζουμε και πάλι το μέλλον του θεάτρου. Όπως τόνισε χαρακτηριστικά και με έμφαση ο Serge Rangoni, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης: "Now is the time for change in European theatre!"

Το Teatru Manuel, το τρίτο παλαιότερο θέατρο της Ευρώπης, στεγάζει το κρατικό θέατρο της Μάλτας.

Στιγμιότυπο από τις εργασίες της Γ.Σ. του ETC. Στο βήμα η Μαρίνα Μαλένη, Λειτουργός Θεατρικής Ανάπτυξης του ΘΟΚ.

Φωτογραφίες: ©Lindsey Bahia / ETC

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΘΟΚ

Επιτυχούσες προτάσεις στον ανοιχτό διαγωνισμό που προκήρυξε ο ΘΟΚ, υλοποιώντας τις πρόνοιες της νομοθεσίας περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημοσίων Κτιρίων με Έργα Τέχνης.

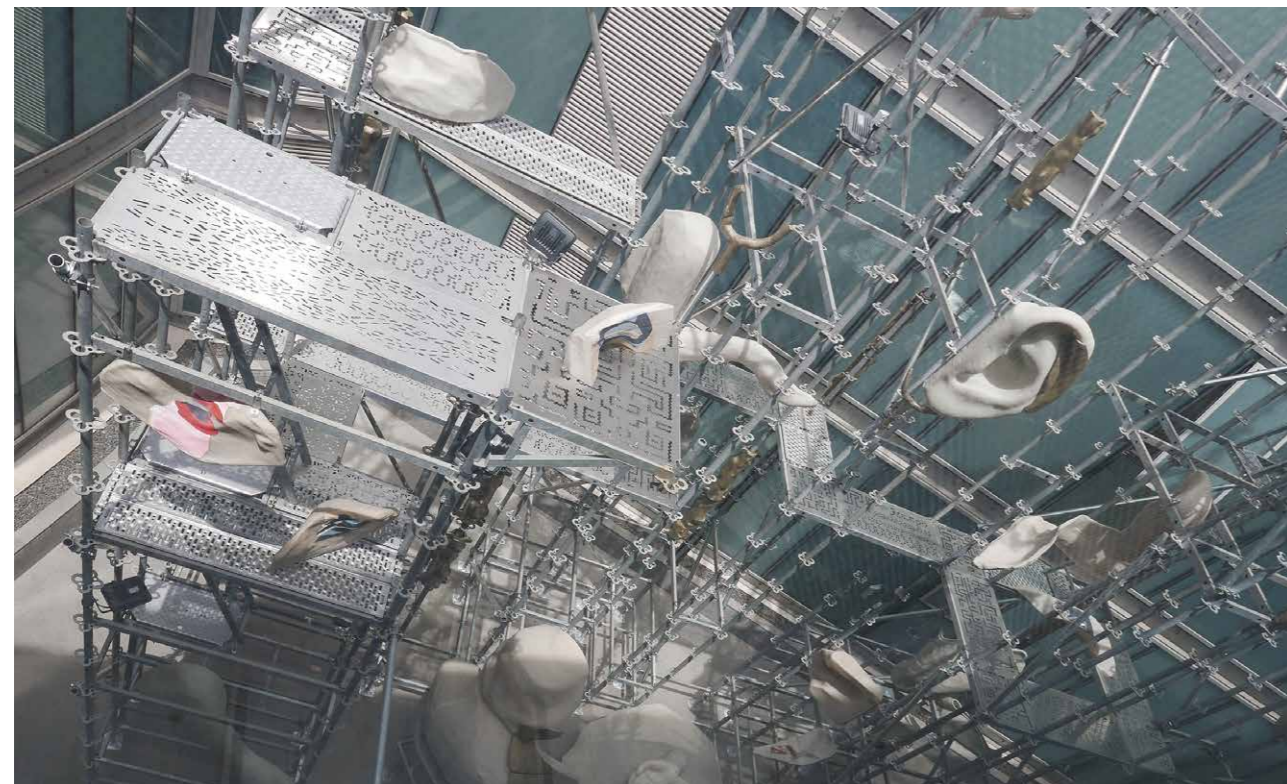
Η Μνημοσύνη και ο Υποβολέας, εγώ είμαι το μνημείο

ΜΑΡΙΑ ΛΟΪΖΙΔΟΥ – ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Η γλυπτική εγκατάσταση *Η Μνημοσύνη και ο Υποβολέας, εγώ είμαι το μνημείο* συνδέει στοιχεία της θεατρικής δράσης, όπως αυτά του λόγου και της μνήμης, αλλά και της σκηνής, μαζί με τα στοιχεία του κτιρίου που τη φιλοξενούν. Η τέχνη της μνήμης, το μνημονικό θέατρο και η ίδια η μνημοτεχνική, όπως αναπτύχθηκε από την αρχαιότητα ως σήμερα, αποτελούν τον πυρήνα του έργου. Σχολιάζει την πρακτική των ανθρώπων να ανακαλούν πράγματα και εικόνες. Βασίζεται δηλαδή στον μνημονικό κανόνα των θέσεων και των πραγμάτων. Παρά τον μνημειακό της χαρακτήρα, η γλυπτική εγκατάσταση παραπέ-

μπει στην εφημερότητα ενός πλαισίου, μιας κατασκευής που στήθηκε απαντώντας στις ανάγκες μιας παράστασης, που υπακούει στις ανάγκες του χώρου και προσφέρεται γενναιόδωρα στη φιλοξενία ενός συμβάντος. Υφαίνοντας μεταξύ κάθετων και οριζόντιων αξόνων, δημιουργεί επίπεδα σε διαφορετικά ύψη. Τα επίπεδα αυτά δημιουργούν μια αυτοσχέδια σκηνή στο κέντρο του κτιρίου, με ορατότητα από παντού.

Για την πραγματοποίηση του έργου συνεργάστηκαν οι εικαστικοί Μαρία Λοϊζίδου και Σωκράτης Σωκράτους, με την υποστήριξη του αρχιτέκτονα Σωκράτη Στρατή και της ομάδας AA & U. Η πραγματοποίηση της πρότασης αποτελεί συλλογική εργασία και βασίζεται στην τεχνολογία εργαστηρίων με έμπειρους τεχνικούς, αλλά και στη χρήση νέων οικολογικών υλικών, όπως το ανακυκλωμένο πλαστικό από ναυτιλιακά απορρίμματα, κάνοντας πράξη τη βιωσιμότητα στην τέχνη.

ΚΥΤΤΑΡΑ / Μετάλλαξη – Σκηνή Α ΘΕΟΔΟΥΛΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

«Η ύλη φέρει την αρχή της κίνησης και της μεταβολής, αλλά παίρνει νέα μορφή και εικόνα με την παρέμβαση της σκέψης». Αυτή η αριστοτελική ρήση λειτούργησε ως καταλύτης για τον εικαστικό Θεόδουλο Γρηγορίου ως προς τη σύλληψη της ιδέας του έργου του *ΚΥΤΤΑΡΑ / Μετάλλαξη – Σκηνή Α*. Ως δημιουργός, χρησιμοποιεί ως κύτταρα δόμησης πρωτογενείς διαχρονικές φόρμες –σφαίρα, κύβος, κώνος–, απαλλαγμένες από χρονική και τοπική καταγωγή ή πατρότητα, καθώς και πρωτογενή, ουδέτερα υλικά, που έχουν ως στόχο να δώσουν υπόσταση στις επιστρώσεις του χρόνου και της μνήμης. Η χρήση των «κυττάρων» έχει διπλό ρόλο: ένα ρόλο σχολιασμού της διαχρονικής τους αντοχής, αλλά και ταύτισής τους με την κυτταροειδή δομή του ηλεκτρονικού πεδίου της εποχής μας.

«Ο χρόνος έχει μορφή/εικόνα που μεταμορφώνεται για να σωθεί, και διαμελίζεται για να ξαναγεννηθεί». Φαινομενικά, οι διαδοχικές του επιστρώσεις κρύβουν προσωρινά το παρελθόν, απλώς υπό την εφήμερη λάμψη του τρέχοντος χρόνου: μεταμόρφωση, μεταποίηση, ή ακόμα και παραποίηση της μορφής του. Και αυτό είναι ένα στοιχείο που χαρακτηρίζει τη διαδικασία της θεατρικής δημιουργίας· σαν ένα κλασικό κείμενο με αντοχές –εδώ ένα αρχαιολογικό εύρημα, μια γυναικεία μορφή–, σαν ερέθισμα και αναφορά, ή σαν γνώριμο εργαλείο ενεργοποίησης της συλλογικής μνήμης, που καλείται μέσω της ψηφιακής μετάλλαξης να εμποτιστεί με συμπτώματα και κώδικες του τρέχοντος χρόνου. Το ζητούμενο ήταν ξεκάθαρο: να απαλλαγεί το τελικό αποτέλεσμα από θεωρητικά σπηρίγματα και παράπλευρες αναλύσεις, να ενταχτεί αρμονικά στην πόλη, να έρθει σε διάλογο με το αρχιτεκτονικό περιβάλλον και να αγγίξει τις αισθήσεις των θεατών, αλλά και των διερχόμενων πολιτών.

Φωτογραφίες: ©Βοϊσάνη Λοϊζού

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΘΟΚ

Επετειακή εικαστική εγκατάσταση στο φουαζέ του Θεάτρου ΘΟΚ

ΕΛΕΝΑ ΚΟΤΑΣΒΗΛΗ – ΑΛΕΞΗΣ ΒΑΓΙΑΝΟΣ

Για τα 50 χρόνια παρουσίας και δράσης του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου δημιουργήθηκε μια εικαστική εγκατάσταση που αποτελείται από δέκα προθήκες οι οποίες βασίζονται στη συλλογική δουλειά και στα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας που ακολούθησαν εκατοντάδες καλλιτέχνες με τους οποίους συνεργάστηκε ο Οργανισμός. Στόχος ήταν να αποκαλυφθεί στο κοινό ότι πίσω από μια παράσταση εκτυλίσσεται ένα άλλο έργο, παράλληλο και αθέατο, αλλά εξίσου σημαντικό.

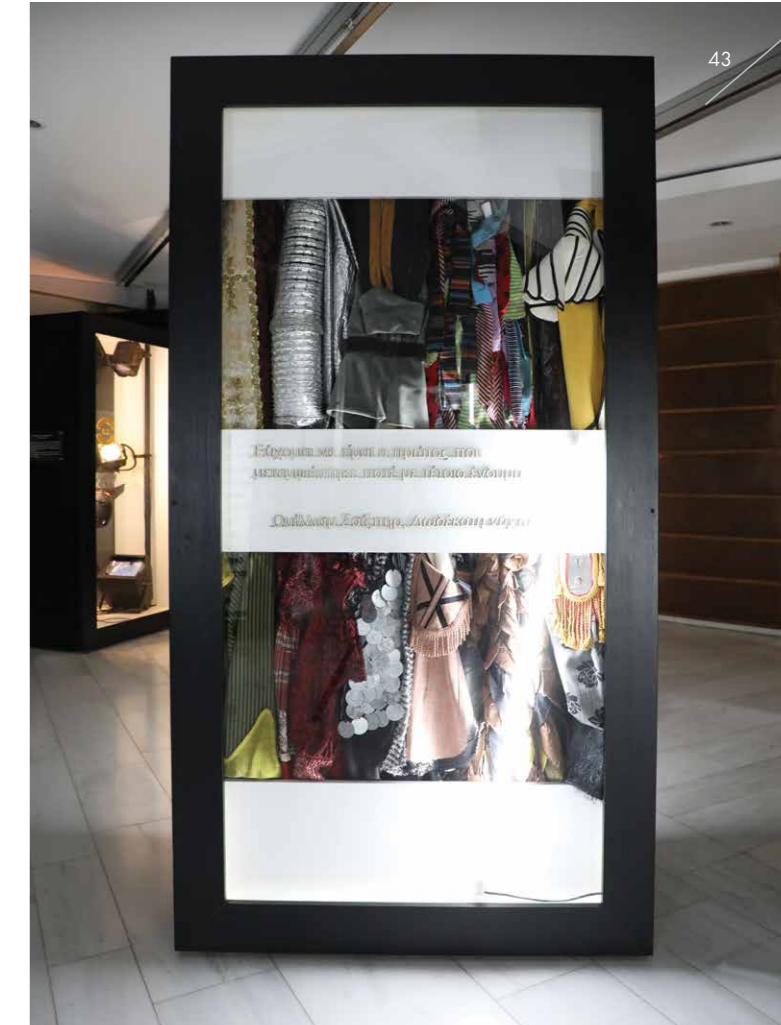
Οι προθήκες εκθέτουν στο κοινό λεπτομέρειες από θεατρικά κοστούμια και προσχέδια κοστούμιών, καπέλα, καλούπια προσωπείων, αποκόμματα από κριτικές και παρουσιάσεις έργων, τρισδιάστατες μακέτες σκηνικών και άλλα αντικείμενα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο ιστορικό κομμάτι του κυπριακού θεάτρου. Τα συγκεκριμένα αντικείμενα συνιστούν πλέον μέρος μιας έκθεσης-ντοκιμαντέρ, ενός παζλ μνήμης. Πρόκειται για μια επιστροφή στην πρώτη ύλη του θεάτρου: αυτήν που συνθέτει και δομεί μια παράσταση.

Το αρχικό και ίσως πιο δημιουργικό στάδιο στην πορεία της δημιουργίας της εικαστικής εγκατάστασης ξεκινά με τη μελέτη του θεατρικού αρχείου και στη συνέχεια με την έρευνα στις αποθήκες, το εργαστήριο και το βεσιτάριο του ΘΟΚ. Ήταν σημαντική η αφετηρία, μια δύσκολη αλλά και ενδιαφέρουσα διαδικασία, αφού οι δύο δημιουργοί είχαν να επιλέξουν ανάμεσα από αμέτρητες θεατρικές δημιουργίες για να καταλήξουν στο υλικό που θα περιλάμβανε η σύνθεση της κάθε προθήκης.

Η διαδικασία της εξερεύνησης του αρχείου τους έφερε σε επαφή με τους διαφορετικούς τρόπους αφήγησης του κάθε καλλιτέχνη, τις πολλαπλές αισθητικές γραμμές, αλλά και με θεατρικά αντικείμενα από παραστάσεις-σταθμούς που χάραξαν τη μετέπειτα ιστορία του κυπριακού θεάτρου.

Στόχος τους δεν ήταν η αναβίωση των παραστάσεων – αυτό εξάλλου δεν μπορεί να γίνει –, αλλά να μοιραστούν τη δική τους πορεία εξερεύνησης και να αποτελέσει η εικαστική εγκατάσταση πρόσφορη αφορμή για την ανάπτυξη ενός διαλόγου ανάμεσα στο παρόν και στο μέλλον, ανάμεσα στα θεατρικά έργα και στη μνήμη, με την καταλυτική παρουσία και συμμετοχή του κοινού.

Φωτογραφίες: ©Αντώνης Αντωνίου

Νέο αίμα

Συνέντευξη
Αναστασία Ζαντή

Υποδύεστε την Κορντέλια, τη μικρότερη κόρη του Βασιλιά Ληρ στο ομώνυμο έργο του Σαίξπηρ που θα ανεβεί στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ. Πρόκειται για έναν επίζηλο ρόλο.

Πώς νιώθετε γι' αυτό;

Νιώθω ιδιαίτερη τιμή που έχω επιλέγει από τον σκηνοθέτη για αυτό τον υπέροχο ρόλο, ανάμεσα σε τόσες αξίες και ταλαντούχες συναδέλφους. Φυσικά, τη βαρύτητα του έργου αλλά και του ρόλου συνοδεύει και η ανάλογη ευθύνη. Γι' αυτό δουλεύουμε σκληρά, ώστε να προσεγγίσουμε όσο καλύτερα μπορούμε αυτό το θεατρικό αριστούργημα.

Σίγουρα νιώθω πολύ τυχερή που ζω αυτή την εμπειρία στο πλάι μεγάλων καλλιτεχνών και υπέροχων ανθρώπων.

Οι πρόβες περιλάμβαναν πολλούς αυτοσχεδιασμούς, σύμφωνα και με τις οδηγίες του σκηνοθέτη της παράστασης, Τσέzaris Γκραουζίνις. Πώς αυτή η διαδικασία σας βοήθησε να προσεγγίσετε το ρόλο και τι δικό σας κομίσατε σε αυτόν;

Μέσα από τους αυτοσχεδιασμούς δοκιμάσαμε διάφορα στοιχεία του ρόλου. Έτσι σιγά σιγά τον είδα να γεννιέται σαν ένας δεύτερος, κρυφός εαυτός μου, να παίρνει μορφή με σάρκα και οστά. Η διαδικασία αυτή με βοήθησε πάρα πολύ, αφού, προσεγγίζοντας με ιδιαίτερη ευαισθησία το ρόλο, προσπάθησα να χαθώ μέσα στις σκέψεις και τις εμπειρίες ενός άλλου ανθρώπου, διαφορετικού – ίσως όμως όχι και τόσο διαφορετικού.

Δεν ξέρω τι έδωσα εγώ στην Κορντέλια, ξέρω όμως ότι αυτή μου έδωσε και μου έμαθε πολλά.

Ποια ανάγκη σας επιθυμείτε να καλύψετε μέσα από το θέατρο;

Τη φυγή από τον εαυτό. Αυτό.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Τα πενήντα να γίνουν εκατό και τα εκατό χίλια! Θέατρο! Για πάντα θέατρο!

Παλιά φρουρά

Συνέντευξη
Μήδεια Χάννα

Η δουλειά με νέα παιδιά σε οδηγεί πάντοτε σε καινούργιους δρόμους, μιας και το θέατρο, όπως και η ζωή, προχωρά μπροστά.

Μήδεια Χάννα

Ηθοποιός (γενν. 1958) | Σπούδασε στη Δραματική Σχολή του Θεάτρου Τέχνης Κάρολος Κουν (1976-1979). Μετά το τέλος των σπουδών της άρχισε αμέσως να εργάζεται στον ΘΟΚ και έπειτα συστηματικά μέχρι το 2008. Καταξιώθηκε σε ποικίλα έργα και ρόλους και αγκαλιάστηκε με ιδιαίτερη θερμότητα από το κοινό της Παιδικής Σκηνής του Οργανισμού. Μια ηθοποιός που ξεχωρίζει για τη γλυκιά της αύρα, τη ζωτικότητα της και τη νεανική της ορμή. Τώρα εμφανίζεται στην παραγωγή του έργου του Θεάτρου Αποθήκης *Τέρας* του Ντάνκαν Μακμίλαν, σε σκηνοθεσία Μαρίας Ιόλης Καρολίδου, ερμηνεύοντας το ρόλο της Ρίτας, ενώ από τον Μάρτιο του 2022 θα την παρακολουθήσουμε στο ρόλο της Μητέρας στο έργο της Νέας Σκηνής *Machinal* της Σόφι Τρέντγουελ, σε σκηνοθεσία Αύρας Σιδηροπούλου.

Σίγουρα νιώθω πολύ τυχερή που ζω αυτή την εμπειρία στο πλάι μεγάλων καλλιτεχνών και υπέροχων ανθρώπων.

Αναστασία Ζαντή

Ηθοποιός (γενν. 1994) | Σπούδασε στην Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης «Βεάκη» (2016). Φέτος τη συναντάμε στην παραγωγή της Κεντρικής Σκηνής του ΘΟΚ *Βασιλιάς Ληρ* του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, σε σκηνοθεσία Τσέzaris Γκραουζίνις. Ερμηνεύει το ρόλο της Κορντέλια, της μικρότερης κόρης του Βασιλιά Ληρ.

Παλιά φρουρά

Συνέντευξη
Μήδεια Χάννα

Ενταχθήκατε στο δυναμικό του ΘΟΚ το μακρινό 1979. Μοιραστείτε μαζί μας κάποιες αναμνήσεις από εκείνη την περίοδο. Τι είναι αυτό που κρατάτε; Τι παραμένει ζωντανό και απόφιο μέσα σας;

Εντάχθηκα στον ΘΟΚ το 1979. Η πρώτη μου συμμετοχή ήταν στην παράσταση της Παιδικής Σκηνής *Το γενναίο βατραχάκι* του Λεβ Ουσίνωφ. Να, αυτό θα μου μείνει αξέχαστο: η χαρά της δημιουργίας! Με τους υπέροχους συναδέλφους μου και τους τεχνικούς, υπό το λαίμαργο, σπινθηροβόλο βλέμμα των εκατοντάδων παιδιών που μας παρακολουθούσαν. Είμαστε ηθοποιοί, χορευτές, τραγουδιστές, ακροβάτες. Αυτό είναι το παιδικό θέατρο! Είναι όλα αυτά μαζί, όλα ενσωματωμένα σε μία ενιαία παράσταση. Το άλλο έργο που θυμάμαι ήταν το *Τειοποιητόν Το αυγουσιάτικο φεγγάρι* του Τζων Πάτρικ στην Κεντρική Σκηνή. Σκέπη μαγεία!

Πώς ήταν η συνεργασία σας με τους νέους δημιουργούς των Αποθηκών;

Άσπρη από κάθε άποψη! Βασικά, ενσωματώθηκα σε μια ομάδα νέων ανθρώπων που νοιάζονται πραγματικά και είναι αφοσιωμένοι στην τέχνη τους, στοχεύοντας παράλληλα στην προσέλκυση εφήβων –και όχι μόνο– στο θέατρο, προωθώντας το σύγχρονο θέατρο και συστήνοντας νέους συγγραφείς. Μπήκα κι εγώ σε αυτή τη ροή· και είμαι ενθουσιασμένη, καθώς η δουλειά με νέα παιδιά σε οδηγεί πάντοτε σε καινούργιους δρόμους, μιας και το θέατρο, όπως και η ζωή, προχωρά μπροστά. Η διαδρομή ήταν και είναι υπέροχη. Για να ανακαλύψουμε τους χαρακτήρες που υποδύομαστε, κάναμε ασκήσεις και αυτοσχεδιασμούς με τον χορογράφο Παναγιώτη Τοφή, κατόπιν οδηγιών της σκηνοθέτριάς μας, Μαρίας Ιόλης Καρολίδου. Και, βεβαίως, πολλούς από τους αυτοσχεδιασμούς τους κρατήσαμε στην παράσταση.

Υποδύσατε τη Ρίτα στο *Τέρας* του Ντάνκαν Μακμίλαν, τη γιαγιά του Ντάριλ. Ποια είναι η θέση της μέσα στο προβληματικό περιβάλλον όπου μεγαλώνει ο εγγονός της; Πώς τον επηρεάζει η ίδια με τη στάση της; Τον βοηθά ή όχι τελικά;

Η Ρίτα είναι ένας χαρακτήρας σύνθετος. Από τη μία θέλει να βοηθήσει τον εγγονό της, από την άλλη, όμως, δεν θέλει να παραδεχτεί την κατάστασή του. Ότι δηλαδή, εξαιτίας της προβληματικής συμπεριφοράς του, έχει ανάγκη από εξειδικευμένη βοήθεια. Η ίδια, πάλι, δεν είναι σε θέση να διαχειριστεί το θάνατο της κόρης της. Είναι πολλά τα αναπάντητα ερωτήματα που τη βασανίζουν, πολλά και επώδυνα. Στο τέλος αποδεικνύεται ανεπαρκής να βοηθήσει τον εγγονό της.

Νομίζω ότι αυτό το θέμα ταλανίζει γενικότερα τη σημερινή κοινωνία. Η οικογένεια, που τις περισσότερες φορές είναι απύσχα στα πραγματικά προβλήματα των παιδιών, καθώς και το σχολείο, έχουν, δυστυχώς, αποτύχει. Μας ανοίγει τα μάτια το έργο αυτό, μας θέτει όλους προ των ευθυνών μας. Τα παιδιά θέλουν αγάπη. Θέλουν μια αγκαλιά. Θέλουν να ασχοληθείς μαζί τους. Ισότιμα.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Η ευχή μου είναι να συνεχίσει να παράγει πολύτιμο έργο, να καλλιεργεί συνειδήσεις, να διαπαιδαγωγεί, να μας ξαφνιάζει και να πορεύεται δείχνοντας σε όλους το δρόμο. Το ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: Είμαστε έτοιμοι και ικανοί να αλλάξουμε πρώτα εμείς; Αν ναι, τότε ίσως υπάρχει ελπίδα να αλλάξουμε και τους άλλους.

Σημειώσεις για την τέχνη του θεάτρου

Βσέβολοντ Εμίλιεβιτς Μέγερχολντ
(1874-1940)

Ρώσος ηθοποιός, σκηνοθέτης και θεωρητικός του θεάτρου. Πρωτοεμφανίστηκε στο Θέατρο Τέχνης της Μόσχας στο ρόλο του Τρέπλιεφ στην παράσταση του *Γλάρου* του Τσέχωφ (1898), σε σκηνοθεσία Κωνσταντίν Στανισλάφσκι. Το 1902 αποχωρεί από το Θέατρο Τέχνης και μέχρι το 1905 περιοδεύει στη ρώσικη επαρχία, έχοντας συγκροτήσει δικό του θίασο. Ακολούθως αναλαμβάνει το πειραματικό στούντιο στο Θέατρο Τέχνης ύστερα από πρόσκληση του Στανισλάφσκι. Έρχεται όμως σε πλήρη αντίθεση με το νατουραλιστικό ύφος του θεάτρου, κι έτσι το στούντιο κλείνει. Τα πολύ δημιουργικά χρόνια αρχίζουν το 1907 στο θέατρο της Κομισαρζέφσκαγια, έπειτα στα αυτοκρατορικά θέατρα της Αγίας Πετρούπολης και στο Στούντιο της οδού Μποροντίνια. Οι ιδέες του για τη βιο-μηχανική μέθοδο, τη σωματική αγωγή και τη σπουδή της φωνής, το στιλιζάρισμα και το γκροτέσκο επηρέασαν αισθητά τη διαμόρφωση μιας νέας θεατρικής εκπαίδευσης του ηθοποιού, φέρνοντας στο προσκήνιο μια νέα αισθητική.

«Το πιο μαγευτικό στην τέχνη είναι πως σε κάθε καινούργιο σταθμό νιώθεις πάντα σαν μαθητής».

«Στην τέχνη πιο σοβαρό κι απ' το "ξέρω" είναι το "διαισθάνομαι"».

«Στη σκηνή ο χρόνος είναι πολύτιμος».

«Ακόμα και στις παύσεις πρέπει να ξέρεις να κρατάς το ρυθμό του διαλόγου».

«Παρατηρητικότητα, περιέργεια, προσοχή».

Τα αποσπάσματα έχουν αντληθεί από:

Βσέβολοντ Μέγερχολντ, Κείμενα για το θέατρο, μτφρ. & επιμ. Αντώνης Βογιάνος, Ιθάκη, Αθήνα 1982, και Αλεξάντρ Γκλάντοφ, «Μέγερχολντ: Απόψεις για το θέατρο», μτφρ. Αλέξης Πάρνης, στο: Θέατρο, τχ. 6, Νοέμβριος-Δεκέμβριος, Αθήνα 1962.

«Ο ηθοποιός μπορεί να αυτοσχεδιάσει μονάχα όταν είναι εσωτερικά κεφάλτος. Δίχως ατμόσφαιρα δημιουργικής χαράς, καλλιτεχνικής αγγαλίας, δεν μπορεί ο ηθοποιός να ανοιχτεί πλατιά. Να γιατί πάντα στις πρόβες φωνάζω στον ηθοποιό: "Καλά", "Ακόμα δεν είναι καλά", "Καθόλου δεν είναι καλά". Ο ηθοποιός ακούει μονάχα το "καλά" και αρχίζει σ' αλήθεια να παίζει όμορφα. Πρέπει να δουλεύουμε χαρούμενα, με κέφι».

«Ο θεατής που έρχεται στο θέατρο διψά αναμφισβήτητα, έστω και ασυνείδητα, γι' αυτή τη λειτουργία της φαντασίας που κάποτε γίνεται μέσα του δημιουργική».

«Κι όταν η φαντασία του θεατή δεν ναρκώνεται αλλά, απεναντίας, κεντρίζεται, τότε η τέχνη είναι πιο εκλεπτυσμένη».

«Η τάση να τα δείξουμε οπωσδήποτε όλα, ο φόβος του μυστηρίου, της ελλειπτικής έκφρασης, μετατρέπει το θέατρο σε *εικονογράφηση των λεγομένων* του συγγραφέα».

«Στιλιζάρω μια χρονική περίοδο ή ένα γεγονός σημαίνει αποδίδω με όλα τα μέσα έκφρασης την εσωτερική σύνθεση μιας τέτοιας περιόδου ή ενός τέτοιου γεγονότος, αναπαράγω τα κρυμμένα ειδικά χαρακτηριστικά ενός έργου τέχνης».

Μια ματιά στο αρχείο

Φωτογραφικό
αφιέρωμα
στον *Ποπολάρο*
του Γρηγορίου Ξενόπουλου

1. Νίκος Χαραλάμπους, Δήμητρα Δημητριάδου
2. Έλλη Κυριακίδου, Ανδρέας Μιχαηλίδης, Ανδρέας Μούστρας
3. Ανδρέας Μιχαηλίδης, Χάρης Παναγιώτου, Δέσποινα Μπεμπεδέλη

4. Δήμητρα Δημητριάδου, Χάρης Παναγιώτου
5. Πατρίσια Τύμβιου, Χάρης Παναγιώτου
6. Θάνος Πεπεμερίδης, Σπύρος Σταυρινίδης

7. Βλαδίμηρος Καυκαρίδης, Δήμητρα Δημητριάδου
8. Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Θεόδουλος Μωρέας, Νίκος Χαραλάμπους
9. Θεόδουλος Μωρέας, Θάνος Πεττεμερίδης, Χρήστος Παπαδόπουλος

Μια ματιά στο αρχείο

Φωτογραφικό
αφιέρωμα
στον *Ποπολάρo*
του Γρηγορίου Ξενόπουλου

Σκηνοθεσία: Βλαδίμηρος Καυκαρίδης
Σκηνικά: Γιάννης Μαυρογένης
Κοστούμια: Πόλυ Εφταμάνηλου

Διανομή (με σειρά εμφανίσης)

ΖΑΜΠΕΛΛΑ ΜΑΡΙΝΕΡΗ: Δέσποινα Μπεμπεδέλη

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΜΑΡΙΝΕΡΗΣ: Ανδρέας Μιχαλίδης

Ο ΚΟΝΤΕ ΝΤΙΜΑΡΑΣ: Θεόδουλος Μωρέας/
Ανδρέας Μούστρας

ΑΝΝΕΤΑ (καμαριέρα του Μαρινέρη): Λένια Σορόκου/
Πατρίσια Τύμβιου

Η ΚΟΝΤΕΣΣΙΝΑ ΕΛΝΤΑ (κόρη του Κόντε Ντιμάρη):
Δήμητρα Δημητριάδου

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΜΠΡΑΟΥΝ: Θάνος Πεττεμερίδης

Η ΚΟΝΤΕΣΣΑ ΜΑΡΙΑ (η γυναίκα του Κόντε Ντιμάρη):
Έλλη Κυριακίδου

ΖΕΠΠΟΣ ΠΕΜΠΟΝΑΡΗΣ (ο ποπολάρος,
ανιψιός του Μαρινέρη): Νίκος Χαραλάμπους/
Χάρης Παναγιώτου

ΤΕΡΕΖΑ (αδελφή, ξαδέλφη της Έλντας):
Πίτσα Αντωνιάδου

ΚΙΑΡΑ (αδελφή, ξαδέλφη της Έλντας):
Βούλα Πελεκάνου

ΤΖΩΡΤΖΗΣ (πορτιέρης του Ντιμάρη):
Χρήστος Παπαδόπουλος/Σπύρος Σταυρινίδης

ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ (σέμπρος του Ντιμάρη):
Βλαδίμηρος Καυκαρίδης

«Ο ποπολάρος (άνθρωπος του λαού) είναι ένα από τα καλύτερα έργα του συγγραφέα. Πρωτοπαίχτηκε στο Εθνικό Θέατρο το 1933 και είχε μεγάλη επιτυχία, γιατί είναι ένα έργο με τεράστιες κοινωνικές συγκρούσεις, ένα έργο ανθρώπινο, ένα έργο δυνατό σε ύψος, λόγω και γεγονότα. Το θέμα της σύγκρουσης των κοινωνικών τάξεων εξάλλου μας συγκινεί πάντα γιατί είναι θέμα καθημερινό, είναι μπροστά στα μάτια μας. Φροντίσαμε να δώσουμε το έργο έτσι που να 'ναι κοντά στον σύγχρονο θεατή, μη αφαιρώντας το άρωμα και την ομορφιά της τότε εποχής». (Από το σημείωμα του σκηνοθέτη στο πρόγραμμα της παράστασης)

Δύο μέρες μετά την παραγωγή *Αγαμέμνων* του Αισχύλου ακολουθεί η δεύτερη εναρκτήρια παραγωγή του Οργανισμού, επανδρωμένη από το δεύτερο κλιμάκιο του θιάσου του. Ο ΘΟΚ εγκαινιάζει την πρώτη του θεατρική περίοδο με τον *Ποπολάρo* του Γρηγορίου Ξενόπουλου, ένα έργο καθιερωμένο στη νεοελληνική δραματουργία. Παρουσιάζεται στις 20 Νοεμβρίου 1971 στο Κινηματοθέατρο ΡΙΑΛΤΟ της Λεμεσού, με τον Οργανισμό να δίνει το σήμα ότι αποτελεί κτήμα ολόκληρου του κυπριακού κοινού.

Το ερωτικό ζεύγος ερμήνευσαν ο Νίκος Χαραλάμπους και η Δήμητρα Δημητριάδου, ενώ στον δεύτερο κύκλο παραστάσεων, τη θερινή περίοδο 1972, το ρόλο του ποπολάρου αναλαμβάνει ο Χάρης Παναγιώτου.*

* Οι ηθοποιοί της πρώτης και της δεύτερης διανομής χωρίζονται με κάθετο ανάμεσά τους.

**Stephen Greenblatt,
Ο Σαίξπηρ σήμερα,
μυθρ. Παναγιώτης Σουλτάνης,
Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής
Τραπέζης, Αθήνα 2018**

Το δέκατο τομίδιο της εξαιρετικής σειράς *minima* των εκδόσεων του MIET περιλαμβάνει τρία σύντομα μελετήματα του βραβευμένου Αμερικανού σαιξπηριστή, ιστορικού της λογοτεχνίας και καθηγητή στο Χάρβαρντ Στήβεν Γκρήνμπλατ, τα οποία, όπως δηλώνει και ο τίτλος του βιβλίου, αφορούν τη σημασία αλλά και τον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνουμε σήμερα το έργο του μεγάλου Άγγλου δραματουργού.

Στο πρώτο κείμενο («Ο Σαίξπηρ στην Τεχεράνη») καταγράφει τις εντυπώσεις που αποκόμισε από την επίσκεψή του στο Πανεπιστήμιο της Τεχεράνης, το 2014, ως ομιλητής στο Α' Ιρανικό Συνέδριο για τον Σαίξπηρ. Για τον ίδιο, ο Σαίξπηρ ήταν κάτι σαν μαγικό καλί,

αφού «επί τέσσερις και πλέον αιώνες λειτουργεί ως κρίσιμος δεσμός υπέρβασης των συνόρων που χωρίζουν κουλτούρες, ιδεολογίες, θρησκείες, έθνη [...]». Ο Σαίξπηρ, λοιπόν, ως τόπος συνάντησης και ζωντανού, γόνιμου διαλόγου ανάμεσα σε ανθρώπους που μπορεί να τους χωρίζουν πολλά, όμως έχουν τη θέληση και το σθένος να ανακαλύψουν και να αναδείξουν όσα τους ενώνουν και όσα τους εμπνέουν.

Στο επόμενο κείμενό του («Πώς ζει ο Σαίξπηρ σήμερα») αναφέρεται διά βραχέων στους λόγους που κάνουν το σαιξπηρικό έργο βαθιά οικουμενικό. «Μιλάμε για τα έργα του Σαίξπηρ», τονίζει ο συγγραφέας, «σαν να αποτυπώνουν σταθερά τις αρχικές του προθέσεις, αυτά όμως συνεχίζουν να κυκλοφορούν ακριβώς επειδή επιδέχονται τόσες μεταμορφώσεις. Έφυγαν από τον δικό του κόσμο, πέρασαν στον δικό μας και έγιναν κομμάτι δικό μας. Και όταν καθούμε κι εμείς, θα συνεχίσουν να υπάρχουν, ίσως με κάποιες διακριτικές πινελιές από τη δική μας ζωή και τη δική μας μοίρα, και θα γίνουν κομμάτι άλλων ανθρώπων, τους οποίους αυτός δεν θα μπορούσε να είχε προβλέψει κι εμείς μετά βίας μπορούμε να τους φανταστούμε». Κατόπιν μας μεταφέρει στην Καμπούλ το 2005, όπου ο Αφγανός ποιητής Κάις Άκμαρ Ομάρ παίρνει την τολμηρή πρωτοβουλία να ανεβάσει σε δημόσιο χώρο την κωμωδία *Αγάπης αγώνας άγονος*, με άντρες και γυναίκες επί σκηνής. Η τεράστια επιτυχία του εγχειρήματος και η δημοσιότητα που έλαβε προκάλεσαν την αντίδραση του βάνουσου καθεστώτος των Ταλιμπάν, με τους συντελεστές να πληρώνουν βαρύ τίμημα.

Στο τελευταίο κείμενο («Το γιατρικό του Σαίξπηρ για την ξενοφοβία») ο Γκρήνμπλατ, με αφορμή τον *Έμπορο της Βενετίας* και κάποιες πικρές αναμνήσεις από τα χρόνια των σπουδών του στο Γέιλ, στοχάζεται πάνω στα θέματα της ξενοφοβίας και του αντισιμητισμού. «Μολονότι η ξενοφοβία αποτελεί μέρος της σύνθετης κληρονομιάς μας [...], η κληρονομιά αυτή δεν είναι η αναπόδραστη μοίρα μας», δηλώνει ξεκάθαρα, ενώ διαπιστώνει ότι «η κληρονομιά που μας άφησε ο Σαίξπηρ μάς προσφέρει τη δυνατότητα να δραπετεύσουμε από τα νοητικά γκέτο στα οποία ζούμε οι περισσότεροι».

Γλαφυρός, εξομολογητικός, παιγνιώδης και βαθυστόχαστος ταυτόχρονα, ο Γκρήνμπλατ μάς χαρίζει μικρές αλλά τωπωτικές δόσεις σαιξπηροθεραπείας, σε μια εποχή μάλιστα που η μισαλλοδοξία, ο φανατισμός και οι οπισθοδρομικές, συντηρητικές δυνάμεις επιστρέφουν ορμητικά, και μας υπενθυμίζει ότι οι πραγματικά μεγάλοι, οι ανυποχώρητοι ειλικρινείς, ελεύθεροι και ανοικτοί δημιουργοί είναι διαχρονικοί και πάντοτε επίκαιροι. Και επικίνδυνοι. Με ή χωρίς εισαγωγικά. | Δ.Π.

Τα νέα του ΘΟΚ

Ολοκληρώθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2021 η πρώτη φάση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης Φιλοξενούμενου Καλλιτέχνη (Artist Residency Placement) της Συνόδου των Θεάτρων Ευρώπης (ETC)!

Η πρώτη φάση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης Φιλοξενούμενου Καλλιτέχνη του ETC ολοκληρώθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2021, με 171 άτομα από 40 χώρες απ' όλο τον κόσμο να έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή σε αυτό. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν έξι θέατρα-μέλη του ETC (Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, Slovak National Drama Theatre, National Theatre Prague, Kyiv National Academic "Molodyy" Theatre, Schauspielhaus Graz, National Theatre Belgrade), προσφέροντας έξι θέσεις πρακτικής άσκησης σε πρωτοεμφανιζόμενους καλλιτέχνες –σκηνοθέτες και δραματουργούς– για την ένταξή τους στις δημιουργικές ομάδες των μελών-θέατρων του, μια μοναδική ευκαιρία εμπλοκής σε διεθνείς συνεργασίες, ενθάρρυνσης καινούργιων προοπτικών και ανάδειξης του τρόπου δουλειάς των καλλιτεχνών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου περνά στη δεύτερη φάση, καθώς έχει να αξιολογήσει 31 αιτήσεις που κατατέθηκαν σημειώνοντας ως πρώτη επιλογή τους τον ΘΟΚ, και στη συνέχεια να επιλέξει το άτομο που θα ενταχθεί στη δημιουργική ομάδα της

παραγωγής του έργου της Νέας Σκηνής *Machinal* της Σόφι Τρέντγουελ, σε σκηνοθεσία Αύρας Σιδηροπούλου, κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2022.

**Θεατρο-ιστορίες I
Δημιουργία πρωτότυπων
βίντεο από εφήβους
11-18 ετών**

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου και η Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού απευθύνουν κάλεσμα σε νέες και νέους από 11 έως 18 ετών για τη δημιουργία πρωτότυπων βίντεο μικρής διάρκειας, με θεματική που προκύπτει από ένα δόκιμο θεατρικό έργο που διάβασαν και από το οποίο εμπνεύστηκαν. Η συγκεκριμένη δράση στοχεύει στην καλλιέργεια θεατρικής κουλτούρας και την ενίσχυση της σχέσης των παιδιών με το θέατρο. **ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ**

- Αφετηρία για τη δημιουργία των βίντεο θα είναι κάποιο δόκιμο θεατρικό κείμενο – η πλοκή του, οι χαρακτήρες του ή θέματα που αυτό θίγει. Κάθε δόκιμο θεατρικό κείμενο που επιλέγεται θα πρέπει να έχει ήδη εκδοθεί ή παρουσιαστεί.
- Το παραγόμενο βίντεο θα πρέπει να είναι πρωτότυπο και ελεύθερο δικαιωμάτων. Το περιεχόμενο δεν πρέπει να περιλαμβάνει οποιοδήποτε στοιχείο το οποίο έχει αναπαράχθει χωρίς άδεια.
- Ελάχιστη διάρκεια: **60 δευτερόλεπτα**. Μέγιστη διάρκεια: **5 λεπτά**.

- Η δημιουργική ομάδα που θα υποβάλει το βίντεο δεν θα πρέπει να έχει πέρα από πέντε δημιουργούς/συντελεστές, συμπεριλαμβανομένου/-ης ενός/μίας υπεύθυνου/-ης εκπαιδευτικού του σχολείου.
- Κάθε σχολική μονάδα (γυμνασίου / λυκείου / τεχνικής σχολής) μπορεί να αποστείλει μέχρι τρία (3) βίντεο, με την έγκριση του διευθυντή/-τριας της μονάδας.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
Το παραγόμενο έργο των παιδιών θα πρέπει να σταλεί μέσω των σχολείων τους μέχρι και την **28η Νοεμβρίου 2021** στο npourouzi@thoc.org.cy. Στην ηλεκτρονική αλληλογραφία θα πρέπει να αναγράφεται στο θέμα το εξής: «Για τις Θεατρο-ιστορίες 2021». **Για απορίες/διευκρινίσεις, μπορείτε να επικοινωνήσετε με τους διοργανωτές της δράσης:**

- **ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ**
– Μαρίνα Μαλένη,
Λειτουργός Θεατρικής Ανάπτυξης
(τηλ. 22864320,
mmaleni@thoc.org.cy)
- **ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
– Ελένη Κοτσιαμάνη,
Εκπαιδευτικός Λειτουργός
(τηλ. 22872325,
ekotziamani@ccr.gov.cy)

